

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Montaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts; -l' any 10 ptes.; trim. 3 ptes. -Estranger, 15 ptes. l' any.

Any VII

Barcelona 20 Desembre de 1913

Núm. 320

SUMARI

- El Regionalisme a Muntanya**, per CARLES BADIA MALAGRIDA.
Més sobre la Setmana social dels catòlics italians, per JOAN ALZINA I MELIS.
Un llibre, per JOSEP LLONART.
Clàssics.—*M. Valeri Marcial*, per LLUIS BERTRÁN I PIJOAN.
De l'habillament femení.—*A Teresa Pecanins*, per MANUEL BRUNET.
Els Papes del Renaixement.—*En ocasió de la publicació del Pàstor.*—II, per R. RUCABADO.
De la Ciutat.—*A Josep M.ª de Sagarra*, per C. RIBA BRACONS.
Del Philogelos de Hierodes i Filagri, trad. del grec per LL. SEGALÀ.
Les meves Espanyes, per LLUIS BERTRÁN. (*Acabarà*).
El Revisor.—*Comedia en cinc actes de Nicolai V. Gogol.* (Trad. C. R. B.)

De la premsa

- El monumento a Verdaguier**, per V. SOLÉ DE SOJO.
Ideas y Acción.—*El arte y el cine*, per DAIMON.
Els difamadors de Barcelona.

Informació

- Per l'obra d'En Joaquim Torres García.**
L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.
Pro poesia valenciana.
Consistori dels Jocs Florals de Barcelona.

Acaba de sortir

DRET CATALÀ

Obra nova

- Qüestions Civils**, estudiades segons nostre Dret per Lluís de Peguera, extractades per Francesc Maspons i Anglèsell.
Extracte de la doctrina civil de Peguera anotat amb la Jurisprudència catalana.

El Regionalisme a Muntanya

Olot, la bella ciutat de la Garrotxa, una de les poblacions de Catalunya que més fortament ha rebut l'impuls fecunde de la nostra renaixença, acaba d'aplegar a dintre de l'organisme polític de una «Lliga Regionalista» tot el sentit nacional de l'alta muntanya catalana, custodiadora de les tradicions i últim refugi de la clàssica barretina en els dies de defalliment de la nostra nacionalitat.

I mereix aquest fet una especial significació. Es un pas més cap al renaixement integral de Catalunya.

La «Lliga Regionalista» de Olot surt a la vida en un estat de plena formació i aporta al moviment general catalanista les energies verges de una terra que per primera vegada esdevé clarament i conscientment política.

Les virtuts de la raça encarnades en la pagesia de Olot que ha sabut servir al través dels temps la calor de la llar i la integritat de la parla, avui floreixen a la vida moderna amb tota la força de la seva virginitat.

La «Lliga» ha vingut a donar-los còs, realitzant la obra de la transfiguració del catalanisme rural i portant-les a les palpitations de la política com al darrer grau en la evolució social del nostre renaixement.

Les tradicions a muntanya serveixen més fàcilment la seva puresa per la incomunicació en que viuen i per la ferma harmonia dels homes amb el terror.

Perxò quan sigui precis recordar a les grans col·lectivitats la perduda noció de la patria ofegada per les artificioses teories provincialistes, els nostres sociòlegs, els nostres poetes i pintors cuidaren de portar a les grans ciutats l'alè de la muntanya com una doctrina de redempció, com un esperit de renovament miraculosament conservat en els cimals de la Garrotxa.

Aquesta tendència renovadora vinguda de les terres altes en el període inicial del renaixement històric, literari i artístic de Catalunya, avui serà compensada amb la gestió decidida del nostre Nacionalisme portant

les seves doctrines fins al sí de la pagesia muntanyenca i fent que aquesta tingui participació com en justícia li correspon dins les iniciatives i moviments generals de la política catalanista.

Per tals motius la «Lliga» de Olot vé a ser la cristal·lització d'aquesta corrent que agermana l'acció política amb la consciència nacional tant fonament sentida en aquells terrers on un dia l'esforçat remensa En Joan de Verntallat, aixecà la veu de la raça en la gran commoció social precursora del desvetllament de Catalunya.

Per això deïem abans que la nova institució regionalista de Olot surt a la vida en estat de plena formació. El fet de la seva naixença no és el resultat de les gestions catalanitzadores de uns quants, sinó que és la síntesi de una opinió general i fonament sentida, que avança un pas més cap a la modernització i s'encarna a dins de la política contemporània.

Pot dir-se que el sentiment nacional dels muntanyencs serveix un estat de virginitat tal, que encara no troben ressò en llurs opinions polítiques les dagues tendències que fraccionen les col·lectivitats ciutadanes en dretes i esquerres.

La unitat integral que caracteritza el catalanisme històric en els primers temps de la seva conversió política, serà la norma dels pagesos catalans al donar impuls a la llur força col·lectiva com element polític de la terra.

Corrent els temps, és possible que també arribi a obrir-se pas entre ells aquest esperit de diferenciació que predomina en la política ciutadana, mes no ha de triomfar damunt de la unitat de idees tant fortament arrelada en la tradició nacional. L'ànima catalana de la Garrotxa, conservà la seva integritat en els temps de defalliment de Catalunya. Quan en plè període de castellanització el «Tamboriner del Fluvià» feia sentir les seves cançons, era la veu de la Patria la que cantava, era l'esperit de Catalunya que donava fe de vida en les seralades de Olot.

Vingueren les lluites civils que ompliren de dol aquella comarca, i els pagesos que tant fortament sofriren l'acció de la guerra mai se llevaren la barretina que volgueren portar en la lluita com el segell de la llur catalanitat.

En lloc com en aquelles terres els ideals carlins foren tant identificats amb la tradició catalana i potser en el fons, la confusió de ambdues doctrines sigué l'ànima impulsadora de la revolta.

Vingué més tard la transició. El partit carlí de la Garrotxa, com a encarnador ex-

clusiu dels principis tradicionals catalans de la comarca havia mort. En Vayreda el cantava com a record històric, i de la terra baixa venia una alenada de renaixença verament nacional. I aixís, de mica en mica, s'és anat realitzant la evolució. Tota l'antiga força de l'opinió catalana-carlina ha esdevingut conscientment nacional-catalana, i avui la «Lliga Regionalista» de Olot, recull la tradició d'aquell bocí de Catalunya per portar-la pels camins de la lluita política.

CARLES BADIA MALAGRIDA

Més sobre la Setmana social dels catòlics italians

Aquesta assemblea s'és closa amb un altre discurs importantíssim; n'és l'autor el comte dalla Torre, president de l'Unió catòlica popular. Creiem útil resumir lo més fidelment possible la part referent a les relacions del Pontificat amb l'Estat italià, tal com ho hem fet amb el parlament de l'arquebisbe de Udine. A fora d'Itàlia es sol parlar quasi bé sempre d'aquesta qüestió per tiris i troians amb un gran desconeixement de la realitat actual i de l'història, fins a tal punt que els estudis imparcials se compten amb els dits.

Moltes són les protestes d'italianitat, de clara i explícita italianitat, de viva adhesió a l'Itàlia una i intangible que's troben dins aquest discurs. «Nosaltres proclamem alt i fortament la nostra fidelitat de súbdits a l'Estat, orgullosos d'haver-la demostrat amb els fets, en totes les contingències afortunades o doloroses de la vida nacional, proclamem el complet regoneixement de la seva civil missió, la obediència a les seves lleis, a la seva autoritat...» I poc després se-

gueix un himne a les grandeses d'Itàlia, ple d'èmfasi lírica, que fou aplaudit amb verdader transport.

El comte dalla Torre diu que els catòlics italians reclamen la independència del Sant Pare, condició necessària per l'exercici del seu ministeri, i que aquesta aspiració no és una aspiració civil o política, sinó essencialment religiosa. «Si com a fidels no podem abdicar aquest principi essencial, el qual se relaciona directament amb el de la llibertat de les nostres consciències, com a ciutadans pensem que la pau entre l'Estat i la Iglesia, que l'equé solució de un conflicte tant perjudicial—fomentat per qui en el secret i dins l'ombra especula amb massa fortuna sobre'l pertorbament de les consciències de una part i sobre la seva pròpia influència sobre'ls poders públics de l'altra—pot sempre venir de la banda de l'Estat, sense comprometre la seva sobeïrnia civil per voluntat constitucional del País.

«I aquesta sincera convicció nostra és també legítim auguri, perquè seríem or-

gullosos i feliços si veïem l'aurora d'aquell dia que l'Itàlia nostra, reconciliada per virtut seva amb la Iglesia, tornarà a entrellaçar les seves glories amb les de la seva fe, rependrà segura la seva missió de civilització i de progrés cristià en el món.»

El president de l'Unió popular ademés, en un col·loqui amb un periodista, publicat en el *Courriere d'Italia* del 10 del mes corrent, ha il·lustrat el significat del seu discurs i del de Monsenyor Rossi dient, son paraules textuales: «que els catòlics italians no necessiten pensar en una revolució ni en una humiliació qualsevol de la sobeïrnia de l'Estat per veure resolt a Itàlia el conflicte entre la Iglesia i l'Estat.» Es inexacta, per tant, la interpretació donada per alguns al discurs de Monsenyor Rossi; segons aquests la *penyora de caràcter internacional* consistiria en un pacte o tractat amb les potències estrangeres o en un control estranger que portaria en si una *capitis diminutio*, una abdicació dels drets de l'Estat italià, una negació de la seva pròpia dignitat. Tal cosa, afirma el comte dalla Torre, és una gran equivocació i ni monsenyor Rossi ni ell mai l'han pensada.

El comte dalla Torre ha donat personalment notícies al Papa sobre la setmana social; l'audiència, sembla, és estada cordialíssima i el comte dalla Torre n'és sortit amb mostres ben clares de satisfacció. L'*Osservatore romano* d'altra part, en una nota protestant contra'ls comentaris i explicacions malèvols, eixides a la publicitat, sobre'l discurs inaugural de la reunió catòlica, ha promès explicacions. Aquestes explicacions definiran tal volta el pensament del Pontífex; procurarem tralladarles als nostres lectors.

JOAN ALZINA I MELIS

Editorial Ibèrica, Passeig de Gràcia, 62-BARCELONA

Obres completes

de l'Il·lm. Sr. Dr.

D. Josep Torras i Bages
Bisbe de Vich

Vuit grans volums de 400 a 500 planes cada un, amb paper luxós i refinadíssima impressió

Preu de l'obra:

Per subscripció, pagament a la bestreta

Rústega Ptes. 35
Tela 45

Acabat el temps de la subscripció l'obra valdrà

Rústega Ptes. 45
Tela » 55

UN LLIBRE *

Aquestes passades nits d'hivern m'ha deleitat, perquè m'ha tret del món o m'ha fet davallar a lo recòndit del meu esperit (¿qui ho precisaria?) un llibre nou sobre Napoleón, que per formar-lo se requereixen singulars virtuts. Amb el seu autor fórem companys de col·legi, i ara l'atzar, que per molt que'l bescanjin de vegades ens encarrila sobre la via de la constància, a pesar de la nostra inconseqüència d'homes, m'ha dut a casa quelcom de l'antiga convivència de nois: un nom sobre les cobertes del llibre i adins uns miralls de virtuts d'aquell minyó esdevingut ara home estudiós.

En Camp comença el llibre amb un erudit repàs crític dels historiadors de Napoleón, segons les llurs tendències: uns presentant lo com a un numen, altres com a un monstre, i més cap a nosaltres els dignes historiadors que en Camp ama emular: els que tot historiant científicament deuen tenir també bona cosa de poetes, els que viatgen cap els llocs on Napoleón fou actiu o rendit i afirmen sobre la base del procés dels documents: correspondència, discursos, alocucions, paraules dites al Consell d'Estat, etc. En Camp està amb aquest i censura als qui monopolitzen documents o amaguen els uns per mostrar-ne no més uns altres. És il·legal, diu, negar a la justificació de Napoleón aquells medis que no pertanyen ni a anglesos ni a russos, per tant que, després de més de cent anys, els papers històrics ja no deurién ser nacionals, i menys, polítics, car els reclama la ciència, que és de totes les nacions i de tots els homes.

Així aquest llibre d'història l'ha escrit en Camp animat de l'exemple dels qui, com ell diu: no defensen política britànica ni francesa, ni parteixen de cap element subjectiu que arrocegui un fallo, perquè el llegidor té lloc de jutge que resol, una vegada s'ha fet càrrec dels fets al·legats en un debat, i sospesat les seves proves i conclusions lògiques. Veus aquí, afegeix en Camp, el que no feren els clàssics ni els puritans de 1871 ençà: tota la crítica se reduïa, en mans dels primers, a argumentar en prò o en contra; en mans dels altres, a l'escomesa. El fer un judici estava reservat als moderns.

En Camp coincideix amb aquest. En els pocs capítols, cada un d'ells ben nodrit i destacat, s'hi coneix favorable-

ment la llarga compenetració amb la vida del personatge; més d'un centenar d'obres cita l'autor en les notes i cent trenta en un apèndix final, mostra de bibliografia napoleònica. El procés del llibre no és cronològic, sinó que cada capítol comprén un aspecte de la vida de l'emperador, justificant el títol del llibre: *Psicologia de Napoleón*.

Assistim als seus començaments, gens extraordinaris, a la seva acció legisladora, assistit de coetanis seus, mirant al dret romà i a les circumstàncies de la França d'allavors per treure'n el nou còdic. Assistim també als moments contradictoris de la seva conducta envers l'Església, si a la seva entrada restablint amb el Concordat bells drets de convivència que la revolució li havia prè, més endavant senyalant-se partidari de la separació de l'Església i l'Estat, ben cruament, en la seva privadesa i en els seus actes de força com a governant. També el seguim en l'acció d'Espanya i en el bloqueig continental. Assistim a la campanya de Rússia, capítol aquest que amb els altres dos: *Los desastres y la defección francesa* i *La muerte de Napoleón*, són els més descriptius, amb aquella faisó plaent que s'acosta a la novel·la. Pel demés el llibre en conjunt no's distingeix pas per un caràcter pintoresc, sinó per la bona repartició i destacat resum dels fets que donen una noble visió panoràmica a l'històric. El que'n deia el crític de «La Vanguardia», que aquest llibre té el mèrit de donar a conèixer moltes coses en espai relativament breu, és una veritat.

A mí m'ha deleitat, sobre tot, per la remor indefinida que palpita assota dels fets històrics. Em sostreïa del món, capbuçant-me en la calma de la nit, i més pregonament encara, com poques novel·les me recordo que ho hagin fet. Més aviat espiritualitzadora que engrescadora, la seva influència ens farà l'efecte de una mena de licor que remou en cada ànima la força que hi ha en possibilitat, al fi que siga, sense treure'ns de la nostra activitat habitual. Lo guerrer, lo napoleònic, són només un nòm. Onada, vent de la Història! Ja no véiem l'horror de la sang, i gairebé tota plàstica és desapareguda. Només adins nostre hi va pujant una força alentadora. Fem més que perdonar; ens hem tornat un esperit mogut per un trampol de vent misteriós.

Parlant de llibres estimulants caldrà retreure el d'En Frederic Camp.

En l'estudiós que el construeix, un llibre semblant presuposa virtuts: la de

constància, la de bon ordre, la del renunciament a idees personals al bon fi de no afeixugar el contorn dels fets que s'historien. Perxò quan he sentit dir que en Camp no era historiador professional, he pensat que tant de guany per ell, car les virtuts cobrades en l'estudi quedaràn en l'home per a les altres empreses que toqui i així l'home especulatiu augmentarà la sort de l'home pràctic.

Com a corol·lari de les afirmacions de l'autor potser convé afirmar que en el fons és un enamorat de la figura de Napoleón. No vol desconèixer res d'ell, ni n'amaga res, però fins quan li té de fer càrrecs procura tirar-hi un vel de disculpes assobre. En els moments d'aqueixa pietat resideix el que podríem dir-ne la tesi personal del llibre.

JOSEP LLEONART

Clàssics

M. Valeri Marcial. - Llib. I. Epigr. I

Licinia, qui ets digne de que't lloin els celtibers i ets joia de l'Espanya nostra, veuràs Calatayud, qui és alta i noble per ses aigües i ses armes; i el Mongai, que les neus el fan estèril; i el sant Vadavícor, serrat de penyes; i el dolç pinar del deliciós Botrode, qui és estimat de la fel·la Pomona. Blanament nedaràs al corrent tebi del Conger, i als llacs dolços de les nimfes, pels quals, llanguint ton còs, podràs trempar-lo en el breu riu Salón, qui gela'l ferro. Just allí la Boberca et darà feres que caçaràs segur, per esmorzar-hi. Trencaràs l'esclatant calor al Tago auri i ubac per l'ombra de l'arbreda; la fresca font Dircenna ta set àvida quietarà, i la qui venç les neus, Nemea. Més, quan el gris Desembre i la bromada malestruga, al ronc buf de tramontana bramaràn, a les costes recerades de Tarragona ves-te'n i a la teva Laletania. Occiràs allí els gams, presos en lleuger malla, i eis cinglars vernacles, i amb fort cavall retràs la destra llebra: al masover regalaràs els cervos. Del bosc veí la llenya a ta mateixa llar baixarà, on s'hi acoblen infants sordids. El caçador serà cridat, i a taula et vindrà el teu proper, que convidares. Res de nobles amb pells, ni res de togues, ni porpres, qui al marisc àdhuc oloren. Lluny l'horrid clam del Liburní i les queixes dels clients, lluny l'imperi de les viudes! No inquietarà 'l reu pàl·lid ta pregonia, son, ans podràs dormir la matinada; comprin d'altres l'insà renom de savis: tu compadeix-te'n d'uns aitals fel·los! i sens orgull gaudeix del qui és ver gaudi, mentre 'l teu Sura reb les alabances. No sens raó demana els goigs ta vida, quan és prou acomplerta ja la fama.

LLUIS BERTRAN I PIJOAN

(*) Federico Camp *Psicologia de Napoleón* (Generalidades). Un tomo en 16x22, de 311 pàgs. J. Horta, Editor. Barcelona 1913.

De l'habillament femení *

A Teresa Pecanins

LA TÚNICA

Per què no sia informe la llum que sobreix de vostre cos, manyaga a Vos revé i acaricianta a que de la gracia fermosa que us és de llei volgheu fer-li'n mercé. I jaquida tota inquietut bulliciosa, dolçament i suau esllaviça's per la pendent del pit, plau-li trobar-se cenyida a Vos i reposar en els flancs per cascadejar desseguida avall, i tot sentint a dintre el pessigolleig dels genolls, baixar aplomada fins a besar-vos els peus.

LA CABELLERA

Felinament la pompa de vostra cabellera avall de les espatlles se us esmuny per donar-se al pler del joc; mes Vos la anueu amatent per què amb son llengoteig no sia un incitament per a la línia ferma i precisa a que s'adiu vostre cos.

Igualment com Vos capdella ses trenes el sol, i igual que al sol se us esdevé que uns lleugers brins de llum fàcils a desnudar-se voleien entorn de vostra testa i us fan un auri resplendor.

LA DIADEMA

De la filla de un rei jo sé que sobre tota cosa que en aqueixos móns sigui donada en espectacle. Amava contemplar beatament la lluna tendra quan en nits de serenor se perfila en el cel com una blanca vela de navili. Hauria gaudit ella fent-la jugar en sos dits; per això demanava incessantment a son pare, el rei, que li fés donació del quart de lluna.

El rei li oferí un joiell d'argent, obra d'orfebre. Ella hi jugà molt temps, fins que cansada de jugar-hi se'l cenyí al front. Aquella diadema acàs donaria a son rostre una pàl·lida claror llunar.

LA CORNELINA

Era tant penetrant la llum de vostra faç, senyora, que en el rubí de l'anell quedà gravat el rostre.

Gloria semblant a la de vostra imatge no serà vista ja més. I si una altra dama ha volgut com Vos gravar en el rubí sa cara no s'és fet això per gracia d'ella, sinó per prodigi de unes mans.

MANUEL BRUNET

Els Papes del Renaixement

En ocasió de la publicació del Pastor

II

Fa de bon mirar el Renaixement des del nostre temps i el nostre punt de vista. La civilització septentrional moderna, si haguéssim de donar la raó als que la creuen filla directa o indirecta del Protestantisme, s'ha de regonèixer que no pot tenir un origen més indigne i miserable; les concupiscències de un rei adúlter, les anacròniques revoltes anti-imperials de uns reietons comarcals que volien regredir al feudalisme, els perjurs i covardies de una clergueta impacient de penjar els hàbits a la figuera. Si hi havia pecat a la Roma d'allavors, en molt major pecat va ser concebuda la Reforma.

Avui, ja hom comença de passar balanç. És arribada la hora de fer l'inventari; i al mirar el compte del Protestantisme, el trobem en el major descrèdit. Esmicolat, fonedit, escorrent-se i eixugant-se en els seus propis dominis, no ha tingut potència per baixar al Mediterrani, al mar de la Cul-

tura, ni per apoderar-se de la raça llatina—que ara és, ella i sa cultura, model i objecte d'atenció, copia i imitació per tot el món—ni per crear enfront de Roma, una altra ciutat que pretengui el centre universal dels esperits. Si el lliure exàmen nodreix la crítica científica i aquesta impulsa el progrés—segons la tesi liberal que encara és la obsessió de certs europeitzants—còm s'explica el fet, avui per tothom constatat, de l'hegemonia de la mixta Alemanya (o, si voleu, per major claretat, de la *protestant* Prússia) coincidint amb la decadència creixent de la *protestant* Anglaterra? El dogma de la feconditat del protestantisme a benefici de la cultura material, ja fa anys que trontolla.

La rebel·lió inicial dels Reformadors és escampada avui en milers de sectes i capelletes disperses. Això que va començar essent Iglesies comarcals, son ara Iglesies de penya. La humanitat de les ànimes té fronteres a cada barri: cada Pastor Jatho, esdevé Papa dins la seva rectoria, encara que sigui per dur als seus veïns i feligresos

a la Logia dels franc-masons (1). Martí Luter pot contemplar avui, ja que no la seva victòria, el triomf del seu esperit, de la Revolta, que fa carn d'esperiment de la seva propia obra. El protestantisme no és pas ja ni un cos orgànic, sinó un pilot amorfe i acèfal; constituint allí el seu cristianisme amb escandalosos concubinats científics, sostenint més enllà esglésies oficials, perduda tota independència, lligada la seva sort amb la de una dinastia o de un regisme.

I davant d'aquest lamentable espectacle, El Catolicisme, curat totalment de les velles nafres i crancs, apareix avui en una unitat i una disciplina completes, havent resolt tots els seus problemes interns. Mai la unitat del cos universal havia estat tant absoluta com ara, ni la organització més perfecte; mai el Papa havia exercit tant absolut imperi damunt dels creients de tot el món, i mai havia estat mantinguda amb menor esforç la seva autoritat. Ja no es comprenen les grans heretgies i cismes, dins el món present: els modernistes, escampats ràpidament amb un cop de crossa, en són un exemple (2); la inutilització pràctica i gaire bé automàtica de tot nucli subversiu és un fet de tant més valor, quan es considera que aquell tindrà sempre a favor seutotes les forces de batalla revolucionaries, a tot arreu del món. Examineu un per un els càrrecs i agravis dels Reformadors del XVI contra Roma: simonía, ambició, corrupció de costums, indiferència, paganisme, luxe, violències; tot això no té ja sentit, avui dia. S'és resolt el problema de la castedat sacerdotal, i no pas amb la *rebaixa de valor* del matrimoni clerical protestant, sinó amb la fórmula senzillíssima catòlica de la continència. La vocació és la única porta d'entrada. Quí parla avui de simonies? I no parlem ja de la independència de la llibertat de acció i d'iniciativa de la Monarquia espiritual; el papa prè o no dins el Vaticà, està més lliure que mai, perquè no tem la opressió de cap sobirà catòlic ni que no ho sigui: ni els seus estats exciten cobejances. Quí pot exercir el vicariat de Crist en millors condicions: Climent VII, presoner dins el Castel Sant Angelo, obligat a aixecar *per força* la excomunió contra el Condestable de Borbó i desterrat a Orbiato, i perdent els fidels d'Anglaterra més que tot per manca de informació, o Pius X, que en vintiquatre hores escampa per tota la terra les grans i transcendents disposicions reformadores: la supressió de la música profana, la primera comunió dels nens, i és obeït i respectat per tots els fidels?

ra comunió dels nens, i és obeït i respectat

(1): En efecte, aquell famós aixecament del Pastor Jatho de Colonia, va acabar per declarar aquest que el veritable camí es trobava dins la francmasoneria. («*Allgemeine Rundschau*», 1911).

(2): Xenius, 1912. Glosa sobre Hyacinthe Loyson i els neo-catòlics, i altres gloses sobre els modernistes, sobre Pius X i la seva obra.

ment oberta, es veu amb claretat això qui mou de debò els homes quan s'uneixen amb eloqüent identitat de fins, contra Roma. No és pas, per si sola, l'austeritat dels uns ni l'ambició dels altres, ni tampoc la sensualitat d'aqueixos o el clam d'independència material d'aquells, això que suscita les revoltes. Es la superbia de intel·lecte de uns i altres, la rebel·lió inconfessada contra això qui és etern, el qui ajunta i agermana impulsos que uns amb altres deurien ser antitètics, aspiracions teòricament contradictòries. S'al·len contra Roma la sensualitat insaciable d'Enric VIII, la frenètica irritada austeritat de Calví, i la burgesa i casolana golafreria de Luter; contra Roma, que en totes les matèries representa l'equilibri, el just medi, la decorosa convivència. Una empresa on vagin de bracet Agna Boleyn amb frà Girolamo Savonarola, i de companys l'epicuri Valla i l'aixerreït iconoclaste Zwingli, tots contra el Papa, ja està judicada.

Mentrestant, la Reforma s'ha complert o es va complint encara, la veritable reforma de l'Església: comença amb Adrià VII i acaba amb Pius X, per ara; arrenca des del bisbe Giberti, l'amic d'Erasme, fins al cardenal Vives. Roma «la podrida», sobreviu als qui volien «retornar a la Església primitiva». «L'Anticrist», que deien al Papa, és un Papa pur i senzill, de qui ells mateixos són forçats de reconèixer les exemplars virtuts i la eficàcia en el govern de les ànimes.

I a canvi de no guanyar res, i a canvi de veure's després de quatre sigles seccionat i xorc fins al servilisme científista, que és el que el Protestantisme va perdre oposant-se al Renaixement? El que per expressa voluntat dels Reformadors va deixar de ser patrimoni d'ells, això qui és avui patrimoni nostre, com a catòlics, tant els d'aquí com els d'Austràlia o els de Califòrnia. És l'esperit humanista, el geni artístic, la florida exuberant de l'humana cultura en totes les seves manifestacions, tot l'immens tresor d'esperit, de intel·ligència i d'art, que durant aquella època d'or, que no té altre exemple a l'història que el sigles de Pericles i August s'aplegava sota la monarquia pontifical de Juli II, de Lleó X, de Clement VII i Pau III, i sos feus espirituals de Florència, Brescia, Venècia i demés repúbliques italianes i ses espirituals colònies d'Espanya, Flandes i Baixa Alemanya.

Tots els qui avui gallegen i vanten la superior condició espiritual de les races i cultures nòrdiques no tenen dret a oblidar que Europa, precisament aquesta mateixa Europa que ells volen dir, és la qui es va divorciar solennement d'això que donava vida i glòria al Pico della Mirandola, a Bembo, a Macchiavello, a Pomponio Leto i la seva Acadèmia, a l'Ariosto, a Erasme, a Lluís Vives, a Tomas Morus; que va rompre expressament amb Leonardo de Vinci,

amb Rafael Sanzio, amb el Perugino, el Tiziano, el Bellini, el Correggio, amb Andrea del Sarto, Giulio Romano i Filippo Lippi, amb Benvenuto Cellini, Bramante i el Sansovino; la que trencant amb Lleó X, va trencar amb aquell geni prodigiós, síntesi de tot el Renaixement, l'escultor, el pintor, l'arquitecte, el poeta—*et homo tamen*, mon car Lleonart—Miquel Angel Buonarroti, i es va separar conscientment ademés, de les extensions de tot això: de Memling de Bruges i d'Albert Dürer i de Holbein, i de les glòries de Flandes, Espanya i França al apoteòsic sigle XVII.

De qui és, doncs, el triomf? dels qui conreuaren la expansió tant meravellosa de l'esperit humà o dels que la combateren a mort? Dels qui avui la consideren com a cosa pròpia i gloriós patrimoni ancestral o dels qui contradint llur propi origen *antipapista* = *antirenaixentista*, oblidant-se de la iconoclastia i tancant el *common prayer book*, han tingut de baixar a beure les aigües regalades de les fonts romanes i florentines?

Còm és, doncs, obrat el gran miracle? Còm s'és feta la transformació de l'Església des dels dies d'escàndol d'Alexandre VI i Lleó X, fins a la disciplina i puritat actuals? Considerem solament una cosa: i és que mai, en la corrupció més gran, en els majors crims i simonies, aquells cavalls desbocats de la Roma paganitzada feren metafísica de llurs vicis. Llur consciència dormia o estava atrofiada, mai falsejada; i ni l'un ni l'altre dels dos Papes, ni l'una ni l'altra de les seves corts, entre sang, festins i rapinyes digueren «mal al bé ni bé al mal». Pecaren, però no impugnaren la veritat: no pecaren contra l'Esperit Sant.

Ni l'Ariosto ni l'Aretí mateix, el «canalla magnífic» tingueren que fer professió de materialistes atèus per escriure l'un l'Orlando i les Sàtires i l'altre els seus desvergonyiments; ni Carles V declarar-se demòcrata i lliurepensador per entrar a foc i sang a Roma i fer presoner al Papa, ni el Tizià cregué necessari protestar contra «els segles monàstics de lletjesa i foscor» mitgevals per pintar les Venus i Dànaes en tota la llur esplendor carnal, ni a Llorenç de Médicis li calgué rebel·lar-se «contra la tirania vaticanista, enemiga de les llums» per fer penjar a l'arquebisbe Salviati i dur vida magnífica i llicenciosa de despota refinadíssim; ni a Benvenuto Cellini se li ocrregué mai proclamar-se «seper-home» ni

«trencar motlles» per viure la seva vida violenta i passional d'artista foll i home aixelebrat i cruel. Ni el Paschino, el cínic implacable Paschino, la figureta popular, precursora de la premsa satírica moderna, tingué de presentar-se previament com a orgue anticlerical, per motejar un Papa de

ipocrito, crudel, invido, avaro, odioso ad ciascun, a nessun caro, falsario, traditor, ladro, beccaro, etc. (1)

I era perquè, en resum, la Superbia, mare de tot mal, genitora de la rebel·lió, primer vici capital i original pecat als cels i a la terra, era dins les llurs obres, però no dins els llurs esperits.

I per la via d'aquesta fonamental virtut de la mental i tàcita submissió, de l'inconfessada conformitat amb l'ordre etern de les coses, ha vingut el perdó i la redempció, i la Reforma s'és feta pacíficament, i com més dies passaràn més podrem veure i apreciar la trascendental evolució operada del Catolicisme, del Renaixement ençà, en el sentit de «retorn efectiu a l'Església primitiva».

Perque a la comunitat catòlica mai les disbauxes per grosses que siguin en un període determinat són totals i fatals. Mentre els uns s'ubriaguen i afollen, els altres ploren i pregunten per tots: mentre vetlla sorollosa la bacanal, vetlla també, secreta, la oració, i pugen enlaire barrejats el baf dens de les orgies i el subtil incens de la penitència. Després de Crist ja no és possible que Sodoma i Gomorra pereixin per no trobar's-hi deu justs; perquè Loth, per sí sol pot salvar-les.

I si n'hi havien de Loths per salvar la Italia del Renaixement, per salvar Roma i l'Església! No ja solament aquells esquadrans de sacrifici: els caputxins, les angèliques, els jesuïtes, els barnabites, no solament els bisbes i els concilis. Justament en els dies de Lleó X i Bibbiena, els dies del Carnaval i la Calandria, un petit aplec d'homes civils i eclesiàstics, espirituals tots, humanistes alguns d'ells i en relació i tot amb Erasme, es reunien dins una capelleta del mont Janícul, i formaren allí l'Oratori de l'Amor Diví. Aquella societat d'esperits selectes, i purs devingué una veritable escola de reformadors; d'allí sortiren

(1) Cal remarcar que aqueixos insults, com generalment tot això que apareixia al Pasquí de Roma, eren tolerats per la autoritat pontifícia, lo qual demostra la llibertat de que hom gaudia a la Roma dels Papes.

Sastreria : LA EUROPEA : Plaça Sta. Agna, 24
i Capellans, 17.
:: **ALTES NOVELTATS** ::
d'entretemps i estiu de les més importants fàbriques
PERFECCIO :: ECONOMIA :: PREU FIXE

el Bisbe Giberti de Verona, el Cardenal Carafa, i un sant i tot, San Gaietà, fundador dels teatins qui foren «llavor de bisbes». No menor felicitat fou per l'Itàlia, la conservació de la vida de família malgrat dels roents bofaruts, i la constant transmissió i conreu de les virtuts domèstiques que sense fer soroll mantingué vius, en aquells sigles de prova, el foc sagrat de la fidelitat cristiana, amb tal volta no menor grandesa i heroisme d'ànima que els grans actors mateixos de la Tragedia de que parlàvem al primer article.

A propòsit d'això no em sé estar de copiar un paràgraf sencer del Pàstor (1), que és una admirable lliçó de prudència històrica, digne d'ésser tinguda present en freqüents ocasions:

«Aixís com a la Natura obren a tots els períodes de la Història, al mateix temps de les forces destructores, altres forces conservadores i l'activitat d'aquestes últimes és molt menys perceptible als ulls de l'historiador, perquè el bé no cundeix amb tant soroll, violència i sorpresa com el mal. Un desenrotllament regular i pacífic estimula menys la curiositat que les sobtades i tormentoses infraccions de l'acostumat ordre de soses; però en els moments històrics de tots els pobles es troba descrit principalment el mal: la virtut segueix els seus tranquils i callats corriols, mentres que el vici i la immoralitat fan gran remor. Tot-hom parla dels viciosos i criminals, mentres tant que l'home honest compleix el seu deure sense que ningú se'n adoni, perquè no dóna motiu a que ningú parli d'ell».

«I en els Italians — refereix Pàstor a la poca estona — no es troba res mitjà, ni el bé, ni el mal; però el bé preval

sempre». Aixís, doncs, el llegidor fervorós es complau i descansa al considerar, al mateix temps de les tempestes i de les mièssies i de les glories ubriagadores, les serenes virtuts i preclars exemples dels honorables barons com Francisco Datini, Feo Belcarí, Joan Mirelli, Joan Ruccellai i altres i altres que al través de memòries íntimes i correspondència epistolar, menestrals úns, altres senyors rics, pares de família i pacífics ciutadans, han deixat rastre de tant alta moralitat i religiositat com d'esquisitesa d'esperit. D'aquells són dignes les nobilíssimes dames, espill de virtuts i de talent, que ens apareixen com diamants esplendents il·luminant-nos encara amb ses gracies: com és la florentina dona Alexandra Macinghi-Strozzi, mare exemplaríssima, autora de memorables lletres sobre la mort de un seu fill, i sobre tot com la il·lustre i cristiana Vittoria Colonna, marquesa de Pescara, poetessa distingida i noble amiga dels més selectes ingenis del Renaixement, qui il·luminà la seva casta i piadosa viudetat de sos platònics amors amb Miquel Angel, encenedors de poesia en aquella ànima formidable d'apassionat sexagenari, qui pensant en ella, cantava:

*Amor così mi tiene
nè vuol che altro brami,
se a te non s'assomiglia;
chè sol dalle tue ciglia
dipende ogni virtute,
onor, vita e salute,
c'all'alma grave ognor chiarò rivela
quante nature, e'l ciel n'asconde e cela.*

R. RUCABADO

RON BACARDI

De la Ciutat

A Josep M.ª de Sagarra

La presència de la Ciutat ens penetra poderosament i fa aguda en nosaltres la necessitat del gest. Si ens decanem sovint al plaer llarg i tant avar de decorar subtilment i rica el nostre viure, el trauc ciutadà ja fet sang nostra ens imposarà que animem la nostra decoració en moviment. I el voldrem ample i noble, i també una mica somniador, aixís secretament com ho és la Ciutat, i també com ella regulat al fons de tot. Les quotidianes corrúes són esquerpes a la furia dionisiaca: més aviat una imatge interior governa incessantment cada esperit dins la magnífica soperbia de ser tot sol amb ún mateix, i ser ún mateix ignorat en allò seu que més ama, com bastant-se ún a sí

mateix en mig de l'incomptable companyia de les muniors. Però de tant en tant, la força de l'adhesivitat obra contràriament i mena la imatge a revelar-se en gest, espontani, però donat en esforç, perquè l'aire de la Ciutat és molt dens i fa lenta i difícil tota espontaneïtat. Gracies si quan la imatge és bella, l'esforç pot velar-se amablement sota de un inacabable somriure. Tal vegada aleshores la Ciutat, egoista del seu tràfec, mirarà una mica la nostra gentilesa. Que si l'angunia del gest contreu la nostra boca en un pic de dolor, massa convençuda està ella de ser única per necessitar del qui no sab ni ser-li amable.

La Ciutat serà nostra, perquè solament

nosaltres ne compendrem en plenitud el profús espectacle. Però la possessió ens en serà durament disputada. L'home qui abandona el seu viure sobre'ls còmodes riells de la fórmula i fa dugues coses distintes de la seva imatge—si és que la porta adins!—i del seu gest, li semblarà cosa tant familiar seva la Ciutat que sense otorgar discussió fins i tot ens negarà que ens hi moguem tant penosament. Al somni actiu de la pedra ell és insensible com una altra pedra. I si l'aldrull dels altres homes qui s'agiten a vora d'ell el domina, i destorba del seu mediocre lirisme, la rígida rodalia de les cases i els carrers habituals li deixa el món tancat i limitat part de fóra. Ell mateix se'n fa la seva presó i creu cosa bella abocar-se a la finestra del món qui s'aixampla enllà i sospirar una mica. Davant del mar de port posarà una mirada heroica dins els seus ulls, i la arquitecturada muntanya ciutadana ell la poblarà de una fantasia bucòlica. I multiplica els seus gests, perquè la oportunitat i la mesura li són lleis ignorades. I si mai li és amable el nostre gest, voldrà animar els braços i el rostre igual que nosaltres, perquè també li són ignorades les jerarquies.

Beneida la Ciutat qui té amples passeigs que la fi se'n esfuma als ulls, amb arbres onejants i verds en mudes rengleres perllongades! Que l'assoliment hi és poblat amb altres rengleres d'arbres dintre l'ànima, qui parlen amb unes veus molt íntimament entenedores com les de les arbreries apartades, però una mica més familiars. I l'amistat de l'amic s'hi allarga en pàs i en conversa, i l'amistat de l'amiga s'hi fa estranya al trauc en la delícia de caminar-hi i corre'hi i corre'hi movent-nos dins la joia de la presència com dins una inacabable carrera tothora ella mateixa i diversa.

Beneida la Ciutat qui té una muntanya veïna qui immutablement la vetlla! Que ella no li deixarà perdre el gust de l'ingenuïtat; i cada tarda la provarà amb el desig de renovació quan el sol s'hi amagui darreta. I de dalt de la muntanya estant mirarem la nostra Ciutat total i oferta als nostres peus, amb el seu pregón fantaseig traspuant en cada ún dels pinacles qui es remunta.

I beneida la Ciutat qui té un riu qui ens porta la recordança d'altres ciutats amb altres homes qui s'hi mouen, i més encara si té un port i la mar infinita enllà com una eterna necessitat de inquietut! La nau traficadora prenys de riqueses, i la nau guerrera, i la nau dels qui viatgen i dels qui corren l'aventura; els homes de mar, fermes en el llur pàs com si fossin senyors del mar destí; el sol qui cada matinada surgeix allà baix lluny dins la mar i qui en el seu circuit no deixarà la Ciutat mai de sota seu; i la malenconia dels comiats i dels retorns, que l'amistat s'hi escampa en dolça música de plors i cada còs s'apreta a l'escalf

(1) Vol. V.—P. 56.

de l'altre còs desesperadament; i els homes de l'immens ideal que ni ells mateixos mai se l'explicarien, qui s'hi asseuen per moure el llur esperit amb l'adelerament dels anants i vinents, i amb el domat dançar de les aigües folles del sol vermell, o tristes de la lluna sola i rodona i indiferent a tot afany, i amb el traüt ignorat de les terres d'enllà a on ells volarien si fossin com una vela blanca i oberta per donar-se a l'albir del vent fortunal.

I beneit el dia sobre la Ciutat, si ella sab tenir el gest ben ple de noble vida i una mi-

ca oblidat de sí mateix; i beheida la nit sobre la Ciutat, si ella sab reposar del seu dia i deixa nuament despendre's el seu somni pregón per què la en amem encara més; i fa que a un volt de cantonada descobrim dalt del cel una estrella que ignoràvem, i per reveure la qual amb dignitat, tot l'endemà obrarem amb un anhel més gran fins al retorn de la nit.

C. RIBA-BRACONS

18-XII-1913.

Del Philogelos de Hierodes i Filagri

Un bajà, qui aprengué que el corb viu més de dos cents anys, ne mercà un i el criava per tal de fer la prova.

Un bajà, trobant se mancat de diners, vengué els seus llibres. I en una lletra, deia així al seu pare: «Alegrem-nos, pare, que els llibres ja em mantenen.»

Un bajà, com vegés damunt del riu una barca rublerta de blat i molt carregada, digué: «Per poc que creixi el riu, s'enfonsarà.»

Un bajà comanà a un argenter que li fés una llantia. I havent-li preguntat aquest de quant la faria, respongué: «Com per a vuit homes.»

Un bajà, a qui un cà havia mossegat el dit gros de la mà, deia així: «Si m'a gafa el vestit me l'esquinça.»

Un bajà, al veure la lluna, preguntà al seu pare si en les altres ciutats hi havia llunes com aquella.

Un bajà feia un viatge per mar i, havent esclatat un fort temporal, sentí que els seus esclaus somicaven: «No ploreu, els digué, perquè en el meu testament a tots us dono la llibertat.»

Un bajà, qui estava malalt, tingué gana; i, com ningú li deia que fés hora de dinar, malfiant-se, manà que li portessin el rellotge de sol.

Un bajà, convidat a un festí, no menjava. Un dels comensals li preguntà:

«Per què no menjes?» I ell respongué: «Perquè no sembli que només he vingut per menjar.»

Un bajà, nedant, per poc s'ofega. Aleshores jurà no entrar més a l'aigua fins que sabés de nadar.

Un bajà, vantant-se del molt que havia apres a Atenes, escrivia d'allí estant al seu pare: «Desitjo que a la meua tornada et trobis acusat de un dels crims qui es puneixen amb pena de mort, per tal que vegis quin orador em só fet.»

Dos bajans feien camí plegats. I com un d'ells vegés una gallina negra, «Germà, — digué a l'altre, — se li deu haver mort el gall a aquesta gallina.»

A un bajà, eixint-li un a l'encontre, li digué: «Aquell esclau que em vas vendre s'ha mort.» «Pels déus — contestà, — mentres va ésser amb mi mai va fer semblant cosa!»

A un bajà, qui havia tingut un fill de una esclava, li aconsellava el seu pare que matés la oriatura. I ell li replicà: «Soterra primer els teus fills, si vols aconsellar-me que mati el meu!»

Un bajà, volent agafar una rata que li rosegava els llibres, s'assegué a les fosques i es posà a menjar carn.

A un bajà li preguntaren si el cavall que venia era poruc. «No, per la salva-

ció del meu pare, — contestà, — perquè a l'estable s'hi està tot sol.»

A un bajà, qui se'n anava de viatge, el seu amic li feu aquesta comanda: «Et prec que'm compris dos esclaus de quinze anys.» I ell li contestà: «Si no en pogués trobar dos de quinze, te'n mercaria un de trenta.»

Un bajà, havent-se trobat amb un amic seu, li digué: «Vaig sentir dir que t'havies mort.» I com aquest li respongués: «Doncs ja veus que encara sóc viu», replicà tot duna: «Qui m'ho digué em mereix molt més crèdit que tu.»

Un de Cumes estava nedant quan començà de ploure; i, per tal de no mullar-se, se tirà a fons.

Un de Cumes, venia mel. I com algú s'atancés a provar-la i li digués que era molt bona. «Oh sí, — digué, — si no m'hi hagués caigut una rata, no la vendria pas.»

Un d'Abdera, veient que un eunuc enraonava amb una dona, preguntà si era la seva muller. I com se li respongué que els eunucs no en poden tenir de muller, «Doncs, — digué, — serà la seva filla.»

A Abdera entrà un ase dins de un gimnàs, sense que hom ho vegés, i vessà l'oli amb que s'untaven els lluitadors. Al saber-ho, se reuniren els abderitans, trameteren per tots els ases de la població, els aplegaren dins aquell lloc i, com a mida de seguretat, assotaren en presència d'ells l'ase delinqüent.

Traducció del grec per LL. SEGALÀ

Biblioteca "Illes d'Or"

La més selecta de les Biblioteques literàries

1 pta. el volum

Les illes d'Or. — de F. Mistral (trad. Maria Antonia Salvà).

Vida al pss. — Per Joan Maragall.

Somnis. — per Guerau de Liost.

Se troben de venda a la Casa Luis Gilf, Editor i llibrer, Claris, 82, i a nostra Administració.

JOIERIA * PLATERIA * RELLOTGERIA
CABRÉ

RAMBLA DEL CENTRE, N.º 30

Garantia absoluta en tots els objectes ♦ Economia en els preus

Les meves Espanyes

La Espanga torna a estar de moda entre nosaltres. Aquí mateix M. Francis Charmes s'alegrava, l'altre dia, de l'intimitat restablerta o refermada entre'ls governs de les dugues nacions. Literariament, podem també alegrar-nos d'aquesta curiositat simpàtica, que a alguns de nosaltres ens mena vers les coses i la gent d'Espanya. L'imaginació francesa ha trobat sempre en la literatura i els costums espanyols un tònic saludable. Jo fins m'atreveria a dir que tenim necessitat d'aquest excitant. No és pas cosa d'avui que ens hem acostumat a pendre el camí de «delà les monts». Periòdicament la literatura ha anat a exaltar-se o retrobar el sentit de aquell que es va dir segle XVII «la belle nature» al país de Velàzquez, del Cid i de Santa Teresa. La mateixa ulriaguesa del cop de Sol poètic, que rebem allà baix, ens fa bé. A nosaltres, vinyeters de país pla, un vas de vi moscatell begut sobre la taula de la més baixa taberna, descobreix de cop un món d'encantaments.

Notem aquest fet. A les èpoques d'aclapament literari, ens repleguem sobre nosaltres mateixos, sobre els nostres costums, nostres tradicions i nostres paisatges. A aquesta època, es celebra l'«Ile de France». Es fan esforços per enaltir les gracies ancillaries i mortificades dels nostres llocs més humils. Es pinta de una manera brillant els episodis monòtons o agençats de la vida de províncies. Es també el temps que la bona recomanació per un llibre és el ser «bien parisien». Es cerquen i es regiren documents. El lirisme decau en sentimentalisme. Els pactes de intimitat refloreixen. Al contrari, a les èpoques de renovació, de fuga i d'energía creadores, de grans il·lusions, nosaltres ens adelantem a passar les nostres fronteres. I és sempre cap al Migdia que nosaltres caminem, cap a l'Espanya i cap a l'Itàlia, com les terres elegides de la passió i de la bellesa. El Nord no val res pel nostre temperament. Després de una breu excursió per les boires, tornem ben depressa al Sol i al somriure del Mediterrani.

La nostra primera renaixença—l'anterior a Ronsard—és quasibé tota italiana. Corneille i els seus contemporanis són de bon grat espanyols. En els romàntics sobre tot, aquesta predilecció és manifesta. Sobre tot el que s'hagi pogut creure, deuen ben poca

cosa a les literatures septentrionals, que de altra banda coneixen malament. Hugo atribuïa a Goethe «Els Bandolers» de Schiller, —potser ho feia expressament—. Posant part Vigny i Sainte Beuve, que podien desxifrar una pàgina d'anglès, Gérard de Nerval, que sabia l'alemany, només han vist la literatura anglesa i alemanya a través de traduccions i comentaris. No hi hà dubte, que ignorarien de la mateixa manera les literatures del Migdia. Però l'aire del país els era familiar. Hi havien viatjat i romàs llargament. L'estimaren i l'admiraren. Espontaniament, llurs meditacions o llurs harmonies poètiques hi trobaren el medi apropiat. I no en veien gairebé d'altre per llurs contes i drames. La passió i la bellesa, com ells la conceïen, devien anar vestides a l'espanyola, o a l'italiana, i expandir-se en les solituds de la sierra, en l'esplendor de un palau de Venècia o de Toscana.

Més fresc encara, després del període de depressió que va succeir al naturalisme, quan vàrem sentir la necessitat de rentar-nos de un prosaisme groller, i, com es diu, de restaurar la noció de l'individu, poc menys que ofegada per l'escola de Zola—de l'individu voluntari, actiu i apassionat,—fou també a l'altra banda de les muntanyes on nosaltres vàrem adreçar els nostres esguards. De la mateixa manera que Víctor Cousin va anar cap a l'Alemanya a fer un nou arrellec de idees, nosaltres vàrem anar a Espanya a fer un nou aplec de color i d'energía. M. Maurice Barrès, donà satisfacció a aquesta necessitat, si pot dir-se, nacional. Jo em recordo amb quina delícia vàrem llegir, cap al 1893, el seu «Amateur d'âmes», aquest llibret tant gran de conseqüències literàries i que, entre algunes preciositats de forma i de sentiment, renovà la gran tradició clàssica del lliurecanvi intel·lectual per dalt dels Pirineus.

Però, ja, la Espanya viva era davant dels meus ulls. Jo habitava l'Algeria, i, desseguida, en aquesta barreja de pobles mediterranis que es disputen el fruit de la conquesta francesa, l'Espanyol em cridà l'atenció per la seva esquerpesa al guany, el seu

posat ferm en les penes i treballs, el seu desinterès, i també per una dignitat externa, una noblesa d'actitut, que em recordava la bella rudesia de la virtut romana.

Aquestes qualitats, com totes les característiques del temperament nacional espanyol, encara ressortien més als meus ulls, en aquest terror tant barrejat de l'Àfrica del Nord. El contrast els donava un relleu que jo no he trobat després a la Península en el mateix grau. En el nou desembarcament de València, d'Alacant o d'Albacete, jo contemplava els senyals intactes de un tipus ètnic, que s'oposava francament al del Francès, de l'Italià, o del Maltès, i del qual jo podia seguir les deformacions o les degradacions insensibles en el *colono español* nascut a Àfrica i adaptat al seu nou medi. L'activitat d'aquest poble transplantat, i que encara somniava amb la seva pàtria, em va semblar una cosa tant interessant a contemplar, que jo oblidava depressa la fantasia moresca i tota la color local, estimada pels nostres romàntics.

Jo vaig escriure «Le sang des races». Per la primera vegada, en la novel·la, jo posava a la vista l'Àfrica, lliurada a la concurrència de les races mediterrànies, com un país llatí. Jo em deia que, per un esperit després del dilettantisme, no hi havia espectacle més emocionant que aquesta concurrència i que, d'altra part, era això que ocupava tot el davant de l'escena. Certament, jo no nego pas que no hi hagi sempre materia per les més brillants variacions, sobre les visions àrabs o moresques, sobre tot ço que mor en l'Islam Africà. I jo no nego pas que la vida actual dels nostres indígenes, amb tots els seus conflictes dolorosos, no ofereixi bells motius literaris. Però jo sostinc que els nostres, els del nostre poble i de la nostra raça, deuen passar endavant. En fi, s'em permetrà recalcar que, si bon nombre dels nostres novel·listes s'han decidit a considerar els àrabs no com a figurants de fantasia, sinó com a sers socials, tenint necessitats, aspiracions de les quals convé pendre esment, ho deuen pot ser al meu exemple. Han estudiat l'àrab de la mateixa manera que jo havia estudiat l'Espanyol, l'Italià, el Francès, tots els nostres llatins de Àfrica.

LOUIS BERTRAND

(Acabarà).

ROYAL

Rambla dels Estudis, núm. 8

♦ Cada tarda Tè-concert ♦ Souper-concert a la sortida dels teatres ♦
RESTAURANT * Menú desde 5 pessetes

El Saló més elegant de Barcelona per banquets i lunches

El Revisor

Comèdia en cinc actes, de Nicolai V. Gogol

(Continuació)

ACTE QUART

La mateixa cambra a casa del Batlle.

ESCENA I

Entren amb gran precaució, gairebé de puntetes: El jutge, el Curador de l'hospital, el Cap de Correus, l'Inspector d'escoles, Bobtinski i Dobtinski, en uniformes de gran gala. Tota la escena és parlada a mitja veu.

JUTGE (col·locant-los tots drets en mig-cercle).—Per Déu, senyors, cuiteu a posar-vos en mig-cercle, i ordre abans que tot! Citem de no desplaure-li: cada dia va a Palau i fa el que vol del Concili d'Estat. Arrangeu-vos en ordre de batalla, sí, sí, cap altre remei, en ordre de batalla! Vos (a Bobtinski), Piotr Ivanovitch, en aquest flanc, i Vos (a Dobtinski), aquí de centinella. (Els dos Piotr Ivanovitchos cuiten de puntetes als llocs senyalats.)

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Com volgueu, Ammos Fiodorovitch, però hauríem de fer un cop de cap.

JUTGE.—I què, veïam?

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Massa ho sabeu que vui dir.

JUTGE.—Untar-li la mà?

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Veïeu, sí, per exemple untar-li la mà.

JUTGE.—Es perillós, el diable l'emporti! Farà un crit: és home d'Estat... Potser en forma de donatiu, de part de la noblesa, per qualsevol monument.

CAP DE CORREUS.—O bé dir, per exemple: «Vetaquí per correu han vingut aquests diners que no sabem de quí són.»

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Tingueu compte que per correu no us engegui a alguna banda més lluny. Escolteu, aquestes històries no és pas així que es fan dins un Estat ben governat. Per què ara venim aquí com tot un esquadró? Millor fóra presentar-se de ún a ún, i sense testimonis fer... fer això que cal,—que ni les orelles ho sentin! Així és com es fa dins una societat ben ordenada! Doncs an, Vos, Ammos Fiodorovitch, comencen el primer.

JUTGE.—Millor que comencen Vos! Dins la vostra institució l'il·lustre visitant va menjar-hi un mos de pa.

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Millor serà que ho faci Luka Lukitch, com a educador de la joventut.

INSPECTOR D'ESCOLES.—Jo no puc, no puc, senyors! Confesso que sóc tant ben educat, que aixís que començo d'enraonar amb una persona de categoria un grau més alta que jo, totseguit l'ànima se m'esmuny i la llengua com si se'm envesqués dins el fang. No, senyors, allibereu-me'n, os ho prec, allibereu-me'n.

CURADOR DE L'HOSPITAL.—Sí, Ammos Fiodorovitch, llevat de Vos no tenim ningú. Vos, amb cada paraula com si Ciceró se us envolsés de la llengua.

JUTGE.—Sí, sí, Ciceró! Ara veïeu quina pensada! Si alguna vegada m'he deixat entusiasmar, parlant de goços llebrers o de goços conillers...

TOTS (estrenyent-se-li a l'entorn).—No, no pas solament de goços, però també de la torre de Babel ne parafieu taula... No, Ammos Fiodorovitch, no ens abandonéssiu pas, siguem el nostre pare!... No, Ammos Fiodorovitch!

JUTGE.—Deixeu-me tranquil, senyors. (Se sent caminar i estossegar dins la cambra de Chlestakov.) Tots a l'hora corren cap a la porta, s'empentegeu i proven de sortir; calçigades i crits mig ofegats.)

VEU DE BOBTINSKI.—Oi, Piotr Ivanovitch, Piotr Ivanovitch, m'heu trepitjat el peu!

VEU DEL CURADOR DE L'HOSPITAL.—Però, senyors, no em deixeu morir sense confessió,—entre tots m'esclafeu!

(Se senten encara algunes exclamacions més: ail uf! oi! Per fi, i tots a empentes, són fóra i la cambra queda buida.)

ESCENA II

Chlestakov, sol.

CHLESTAKOV (sol, amb ulls d'haver dormit massa).—Sembla que he ronc decorosament. D'on se'ls hauran tret aquests matalassos i coixinàços? Fins i tot n'he suat. Em sembla que ahir em van tirar alguna cosa a l'esmorzar, que encara el cap me'n roda. Veig que aquí ún pot passar molt dolçament el temps. Amo l'hospitalitat, i ho confesso, em plau que m'acullin afables de bon cor i no per interès. I la filla del Batlle no és pas lletja del tot, i també la mamà no és pas tant mal conservada que no es pogués... No, no ho sé, però aquesta vida em plau de bo de bo.

ESCENA III

Chlestakov i el jutge

JUTGE (entrant i aturant-se, apart).—Déu meu, Déu meu! treu-me amb bé d'aquest pas; els genolls se'm segueu. (Fort, redreçant-se i amb la mà aguantant l'espasi per sota.) Tinc l'honor de presentar-me: jutge d'aquest jutjat i assessor de col·legis Liapkin-Tiapkin.

CHLESTAKOV.—Us prec, seïeu... Així són el jutge d'aquí?

JUTGE.—D'ençà de l'any 16 vaig ser elegit de la nostra noblesa per tres anys, i he vingut exercint el càrrec fins ara.

CHLESTAKOV.—I és un càrrec lucratiu el de jutge?

JUTGE.—Per tres trienis he estat proposat per l'ordre de Vladimir, de quarta classe, amb aprovació dels superiors. (Apart.) I els diners són dins del puny i me'l blaïxen.

CHLESTAKOV.—Ah, l'ordre de Vladimir me plau. Veïeu, l'ordre de Santa Agna ja no em plau tant.

JUTGE (avançant de mica en mica el puny clos. Apart).—Déu meu! No sé pas on sèc! Com si tingués brases sota meu.

CHLESTAKOV.—Què teniu dins la mà?

JUTGE (torbant-se i caient-li els bitllets sobre'l trespol).—Rès, senyor.

CHLESTAKOV.—Com, rès? Bé veig que us han caigut diners de la mà.

JUTGE (tremolant de tot el cos).—O no... no rès, senyor! (Apart.) Ai, Déu meu! Ja m'en-

treguen als tribunals! Ja sóc camí de la Sibèria!

CHLESTAKOV (recollint els diners).—Sí, són diners.

JUTGE (apart).—Ja està tot llest,—estic perdut, perdut.

CHLESTAKOV.—Sabeu? Presteu-me'ls.

JUTGE (precipitant-se).—Certament, certament... amb molt de gust. (Apart.) Coratge, més coratge! Salveu-me, Santa Mare de Déu.

CHLESTAKOV.—Sabeu, pe! camí n'he després molts: que ara això, que ara allò... Apart de tot, totseguit us els remetré de casa estant.

JUTGE.—Ah, us prec, què dieu! Sense això ja és massa honor per mi... No cal dir, que amb totes les meves poques forces, per la meua diligència i la meua devoció als superiors... miraré de mereixer... (S'aixeca de la cadira, es redreça i es quita militarment.) No goso enutjar-vos més amb la meua presència. Doneu cap ordre?

CHLESTAKOV.—Quina ordre?

JUTGE.—Volia dir, si donàveu cap ordre al jutjat d'aquest districte?

CHLESTAKOV.—Per què? No el necessito per rès; no, per rès. Us regreccio profundament.

JUTGE (inclinant-se i anant-se'n, apart).—Sí, la plaça és nostra!

CHLESTAKOV (sol).—Aquest jutge és un bon home!

ESCENA IV

Chlestakov. El Cap de correus entra redreçant-se, en uniform de gala, amb la mà aguantant l'espasi per sota.

CAP DE CORREUS.—Tinc l'honor de presentar-me: Cap de correus i conseller de Cort Xpekin.

CHLESTAKOV.—Ah, benvingut! Amo la agradable companyia. Seïeu. Viviu sempre aquí?

CAP DE CORREUS.—Sí, Excel·lència.

CHLESTAKOV.—Em plau aquesta petita ciutat. Es clar que no és molt populosa—però no hi fa pas rès. No és pas cap capital. No és veritat que no és cap capita?

CAP DE CORREUS.—Absolutament veritat, Excel·lència.

CHLESTAKOV.—Només dins la capital existeix el bon tò—i no aquests ànecs provinçians. No és aquesta la vostra opinió, veritat?

CAP DE CORREUS.—Veritat, Excel·lència. (Apart.) Al menys no és orgullós. De tot pregunta.

CHLESTAKOV.—I no obstant confesseu que en una ciutat petita es pot també viure una vida feliç.

CAP DE CORREUS.—Ben cert, Excel·lència.

CHLESTAKOV.—Perque, ara digueu-me, què és això que necessitem? Necessitem només que ens estimin bé, que ens amin sincerament,—no és veritat?

CAP DE CORREUS.—Molt just, Excel·lència.

CHLESTAKOV.—Confesso que me'n alegro, que tingueu la mateixa opinió que jo. Es clar que diràn de mi que sóc estrany, però tinc aquesta mena de caràcter... (Mirant-lo dins els ulls, diu apart.) I si provéssim algun petit manlleu d'aquest Cap de correus? (Fort). Quina admirable història m'ha passat: pel camí he després tots els meus diners. No podrien prestar-me tres cents rubles?

CAP DE CORREUS.—I perquè no? Ho miraré com la felicitat més gran. Veïeu, us ho prec. Amb tot el meu cor estic disposat a servir-vos.

CHLESTAKOV.—Us en sóc molt regonegut.

I jo, ho confesso, odió temiblement privar-me de res viatjant; i per què altrament? No és veritat?

CAP DE CORREUS. — Veritat, Excel·lència. (*S'aixeca i es redreça amb la mà aguantant l'espasi per sota.*) No goso enutjar-vos més amb la meua presència. No fareu cap observació sobre'l servei de correus?

CHLESTAKOV. — No, de cap manera. (*El Cap de correus s'inclina i surt.* Chlestakov, encenent una cigarreta, sol.) El Cap de correus, sembla, és també un bon home; al menys servicial ho és. Em plau aquesta mena de gent.

ESCENA V

Chlestakov. *L'Inspector d'escoles, que li fan passar la porta gairebé de una empenta. Darrera d'ell se sent una veu que diu gairebé alt: «Que tanta angunia!»*

INSPECTOR D'ESCOLES, (*redreçant-se amb tremolor i amb la mà aguantant l'espasi per sota.*) Tinc l'honor de presentar-me: Inspector d'escoles, conseller titular Chlopov.

CHLESTAKOV. — Ah, benvingut! Seieu, seieu! No acceptariu una cigarreta? (*Li en allarga una.*)

INSPECTOR D'ESCOLES, (*apart, vacil·lant.*) — Ara veieu! aquesta si que no me la esperava. L'accepto o no l'accepto?

CHLESTAKOV. — Preneu, preneu, és una bona cigarreta. És clar que no com a Petersburg. Allí, senyor meu, jo fumava cigarretes de vinticinque rubles el cent — que ún després se'n besa la mà, en acabant de fumar-les. Aquí teniu foc, pipeu. (*Li dona una candela.*)

INSPECTOR D'ESCOLES, *prova d'encendre i tot tremola.*

CHLESTAKOV. — Però no per aquest cap!

INSPECTOR D'ESCOLES, *d'angunia li cau la cigarreta, escup i es gira a un cantó i altre, esmaperdut. Apart.* El diable s'ho emportí tot! M'ha perdut la maleida timidesa!

CHLESTAKOV. — Veig, que no són gaire amic de les cigarretes Jo, confesso que són el meu cantó feble. — Veieu, en això que fa al sexe femení, tampoc puc ser-hi indiferent. Com Vos? Que tal us plauen més, —brunes o rosses?

INSPECTOR D'ESCOLES, *està tant confús que no pot dir un mot.*

CHLESTAKOV. — No, diguen francament: brunes o rosses?

INSPECTOR D'ESCOLES. — No goso decidir-me...

CHLESTAKOV. — No, no, no us esquiven! Vull de totes maneres conèixe'us el gust.

INSPECTOR D'ESCOLES. — Em pendré la llibertat de fer-vos assaber... (*Apert*) Ni jo sé el que em dic.

CHLESTAKOV. — Ah, Ah! No volem dir-ho. M'hi jugo, que alguna petita bruneta ja us ha clavat un clauet. Confesseu-ho, clavati i reblat, oi?

INSPECTOR D'ESCOLES, *calla.*

CHLESTAKOV. — Ah, ah! Us hi torneu vermell! Ja veieu, ja veieu! Perquè no parlen?

INSPECTOR D'ESCOLES. — Estic tant confús... Seny... Excel·lència... (*Apert*). M'ha venut la maleida llengua, m'ha venut.

CHLESTAKOV. — Confús? Sí, en realitat, dins els meus ulls hi ha no se què que dona timidesa. Als menys jo sé, que cap dona pot resistir-los, veritat?

INSPECTOR D'ESCOLES. — Bona veritat, Excel·lència.

CHLESTAKOV. — Vetaquí que em trobo en un cas ben estrany: pel camí he despès tots

els meus diners. No podrien prestar-me tres cents rubles?

INSPECTOR D'ESCOLES, (*treu la seva bossa. Apart.*) — Brava cosa si ara no en tenia! N'hi han, n'hi han! (*Li allarga tremolant els bitllets.*)

CHLESTAKOV. — Us regració humilment.

INSPECTOR D'ESCOLES, (*redreçant-se i amb la mà aguantant l'espasi per sota.*) — No goso enutjar-vos més amb la meua presència.

CHLESTAKOV. — Adeussiau.

INSPECTOR D'ESCOLES, (*se'n va, gairebé corrents; apart.*) — Ai gràcies a Déu! Potser no revisarà les classes!

ESCENA VI

Chlestakov i el Curador de l'Hospital, qui entra redreçant-se i amb la mà aguantant l'espasi per sota.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Tinc l'honor de presentar-me: Curador de l'Hospital, i Conciller de Cort Zemlianika.

CHLESTAKOV. — Bon dia, us prec que seieu. CURADOR DE L'HOSPITAL. — Vaig tenir l'honor d'acompanyar-vos i rebre'us personalment dils l'Institut encomanat a la meua administració.

CHLESTAKOV. — Ah, sí! ara m'en recordo. Em vèu regalar amb un esmorzar famós.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Estic tothora a punt de consagrar-me al servei de la patria.

CHLESTAKOV. — Confesso que és el meu cantó feble, —amo la bona cuina. Digueu-me, us prec, em sembla com si d'ahir ençà haguessiu crescut una mica, oi?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CHLESTAKOV. — Ara que sento! Mai m'ho hauria pensat d'ell.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Pot molt ben ser. (*Un breu silenci.*) Puc dir de mí, que no em planyo gens i m'ofereixo devotament al bé comú. (*Atança una mica més la seva cadira i parla baixet.*) Aquí teniu el Cap de correus que no fa absolutament res; tots els negocis són en gran desordre; els paquets són retinguts... volgueu Vos mateix inspeccionar-ho! I el jutge també, aquest qui tot just era aquí abans que jo entrés, només cuida que de caçar les llebres, i té els goços dins el local del jutjat, i la seva conducta, si us he de ser franc — és clar, que per bé de la patria he de ser-vos-en, per més parent i amic que ell me sigui, — la seva conducta és la més blasmable del món. Hi ha aquí un tal Dobtxinski, propietari, el que heu estat servit de veure; doncs bé, tant aviat com aquest Dobtxinski surt de casa per res, ja teniu el jutge de sessió amb la seva dona, us puc jurar la cosa... No us cal més que mirar els infants: cap ni es retira a Dobtxinski, però tots fins la nena petita, són retrats vivents del jutge.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Aquí teniu també l'Inspector de les escoles... No sé com el govern ha arribat a fiar-li un càrrec d'aquesta mena; és pitjor que un jacobí, i inspira als infants regles de tant mala tendència, que fóra difícil només expressar-ne la idea. Si ho mane'u us ho reportaré tot per escrit?

CHLESTAKOV. — Bé, podeu reportar-ho fins per escrit. Em serà molt agradós. En les estones d'avorritment amo llegir alguna cosa que m'diverteixi... El vostre nom, que sempre me'n oblidó?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Zemlianika.

CHLESTAKOV. — Ah, sí! Zemlianika. I què, digueu-me, us prec, teniu infants?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Per servir-vos, cinc; i dos ja són grandets.

CHLESTAKOV. — Ah, ja són grandets! I com... com ells d'això...?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Això és, no són servit de preguntar, com se diuen?

CHLESTAKOV. — Sí, com se diuen?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Nicolau, Ivan, Elisabet, Maria i Perpetua.

CHLESTAKOV. — Molt bé!

CURADOR DE L'HOSPITAL. — No goso carregar-vos més amb la meua presència, robar-vos el temps preciós consagrat a deures sants... (*S'inclina i fa com per anar-se'n.*)

CHLESTAKOV, (*acompanyant-lo.*) — No, no carregueu pas gens. Tot són històries molt divertides això que m'heu contat. Us prec, una altra vegada... us dic que em diverteix molt. (*Retorna i obrint la porta el crida.*) Ei, Vos! com us... sempre oblidó quin és el vostre nom i el nom patern.

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Artemi Filippo vitx.

CHLESTAKOV. — Siguen amable, Artemi Filippovitx. M'ha passat una meravellosa història: pel camí he despès tots els meus diners. No tindrieu pas alguns diners per prestar-me, per exemple, quatre cents rubles?

CURADOR DE L'HOSPITAL. — Ja ho crec.

CHLESTAKOV. — Ah, quin bell atzar. Us regració humilment.

ESCENA VII

Chlestakov, Bobtxinski i Dobtxinski

BOBTXINSKI. — Tinc l'honor de presentar-me: veí d'aquesta ciutat, Piotr, fill de Ivan, Bobtxinski.

DOBTXINSKI. — Propietari Piotr, fill de Ivan, Dobtxinski.

CHLESTAKOV. — Ah, però ja us havia vistos. Em sembla que Vos aleshores vèu canre? I què com us va el nas?

BOBTXINSKI. — Gràcies a Déu! No us en inquieteu. Ja s'hi ha fet crosta, ja s'hi ha fet crosta.

CHLESTAKOV. — Ja va bé si s'hi ha fet cros-

TUSELL GERMANS

Articles de Goma i de Celuloide

FÀBRICA: Font honrada, 3.

Botigues i Magatzems

CENTRAL: Fontanella, 20

SUCURSAL: Ronda Sant Pere, 12

SUCURSAL: Vila Vilá, 89.

ta. Me'n alegro... (*Subitament i abrupta*). Diners no en teniu?

DOBTXINSKI.—Diners? Còm diners?

CHLESTAKOV.—Per prestar-me, per exemple, mil rubles.

DOBTXINSKI.—Tanta quantitat per Déu, no la tinc. No la teniu Vos, Piotr Ivanovitch?

DOBTXINSKI.—Assobre no la due perquè els meus diners, sabeu que els tinc depositats a la caixa comunal d'estalvis.

CHLESTAKOV.—Bé, si no en teniu mil, a les hores cent.

DOBTXINSKI (*regirant dins les butxaques*).—Per ventura Vos, Piotr Ivanovitch, no teniu cent rubles? Jo només ne tinc quaranta en bitllets.

DOBTXINSKI (*mirant dins la cartera*).—Jo tinc entre tot només vinticinco rubles.

DOBTXINSKI.—Però cerqueu millor, Piotr Ivanovitch! Jo sé que dins la butxaca dreta hi teniu un descosit, i potser els diners se us han ficat pel descosit... a la dreta...

DOBTXINSKI.—No, creieu que pel descosit no s'hi ha ficat res.

CHLESTAKOV.—Bé, és igual. Només ho he dit per dir-ho. Bé, seran seixanta cinc rubles... És igual. (*Pren els diners*).

DOBTXINSKI.—Gosaria suplicar vos per una circumstància molt delicada?

CHLESTAKOV.—I què és?

DOBTXINSKI.—Un negoci de una delicadíssima natura: el meu fill gran, veieu, me va néixer un xic abans de jo ser casat.

CHLESTAKOV.—Holà!

DOBTXINSKI.—Això, veieu, és un dir, però en realitat me va néixer mateix que si fos en matrimoni, i després jo vaig refermar-ho tot convenientment pels vincles legals del matrimoni. Per tant, veieu, jo voldria, que ara ja fos del tot, això és, el meu fill legal, i que es dignés el mateix nom que jo, Dobtxinski.

CHLESTAKOV.—Bé, que se'l digni; ho otorc.

DOBTXINSKI.—Jo no m'hi amoïnaria, però és llàstima amb el cap que té. El bergant és tal... promet grans esperances: us contarà de cor diverses històries en vers, i si enlloc us troba un ganivetet, ja me'l teniu totseguit fabricant un cotxet amb tanta traça com si fos un joc de mans. Heus aquí Piotr Ivanovitch que ho sab ben bé.

DOBTXINSKI.—Sí, té un gran cap.

CHLESTAKOV.—Bé, bé! Me'n ocuparé, en parlaré... jo espero... tot això es farà, sí, sí... (*Es gira a Dobtxinski*). Vos no teniu també res per dir-me?

DOBTXINSKI.—Cert, tinc una humilíssima súplica.

CHLESTAKOV.—Veiam, veiam, sobre què?

DOBTXINSKI.—Us prec de la manera més humil, que quan torneu a Petersburg, digueu a les diverses gents eminents, senadors i almiralls, que, vetaquí, Excel·lència o Altesa, a tal i tal ciutat hi viu Piotr Ivanovitch Dobtxinski. Senzillament diu: hi viu Piotr Ivanovitch Dobtxinski.

CHLESTAKOV.—Molt bé

DOBTXINSKI.—Perdoneu, que us hem enutjat tanta estona amb la nostra presència.

DOBTXINSKI.—Perdoneu, que us hem enutjat tanta estona amb la nostra presència.

CHLESTAKOV.—No res que dir-hi, no res que dir-hi! M'ha estat molt agradós. (*El s'acompanya fins passat la porta*).

ESCENA VIII

Chlestakov, sol.

CHLESTAKOV.—Aquí hi han molts funcionaris. No obstant em sembla, que em prenen per un home d'Estat. De segur que ahir els

vaig tirar una mica de pols dins els ulls. Quina colla de bajans! He d'escriure-ho a Triapitxkin de Petersburg: ell qui escriu articlets, au que'ls piqui fort amb la ploma. Ei, Ossip, dona'm paper i tinta! (*Ossip treu el cap per la porta i diu: «Tot seguit»*). I cert, mireu que si algú encerta una dent a Triapitxkin aleshores guardeu-vos: per un bon mot no perdonaria el seu propi pare, i els diners també els ama. Apart d'això aquests funcionaris són bona gent; és un bon senyal de banda d'ells, que m'han donat a maulieu. A propòsit, vull mirar els diners que tinc.

Del jutge tres cents; del cap de correus tres cents, sis cents, set cents, vuit cents...—quin bitllet tant llardós!—vuit cents, nou cents... Oh, oh! passen de mil... Ala, capità, veniu, ara voldria encepagar-vos! veiam quí batrà quí!

Trad. C. R. B.

(Seguirà.)

El millor **Cafè** és el torrefacte de **La estrella**.—Carne (Davant de Betlem).

De la Premsa

El monumento a Verdaguer

Seguendo el sistema de los concursos, el absurdo sistema de los concursos artísticos, ha de elegirse el escultor que junto con el arquitecto Pericas han de llevar a cabo el monumento a Mossén Cinto. El jurado — al cual dejó de pertenecer el espíritu ágil y cultivadísimo de J. M. Junoy — formado por diputados provinciales, arquitectos y los señores Llimona y Fuxá, escogió en el primer concurso cuatro proyectos para determinar luego cuál de estos cuatro era el que se realizaría definitivamente. Estos proyectos eran: uno de José Clará, otro del escultor Borrell y Nicolau y el arquitecto Pericas, otro de Eusebio Arnau y el arquitecto Soler y March, y otro de los hermanos Oslé. Clará se retiró del concurso, en vista del fallo, que le colocaba al nivel de un escultor como el señor Arnau.

Convocado nuevo concurso para los autores de los tres restantes proyectos, el jurado eligió, desde luego, al arquitecto señor Pericas, y teniendo en cuenta la precipitación con que los escultores se habían visto obligados a terminar sus obras, dió a estos un nuevo plazo y acordó entregar a los que concurriesen a este tercer concurso, una cantidad—dos mil quinientas pesetas—como pago e indemnización por las obras que se les obligaba a presentar y gastos que ellas les ocasionasen.

Estas obras escultóricas son las que se hallan expuestas estos días en el Palacio de Bellas Artes. Las firman los escultores Borrell y Nicolau, hermanos Oslé y Eusebio Arnau.

Desde luego, basta ver una sola vez estas esculturas para reconocer desde el primer momento que quedan descartadas las del señor Arnau. Expone este señor un friso en el que unas figuras incorrectísimas llevan grandes piedras no sabemos a donde; contemplan este dantesco trabajo un viejo con una barba, al parecer postiza y una doncella lacrimosa. El viejo se halla sentado y es un prodigio ver como se sostiene en una actitud inverosímil; además esta figura es desproporcionada. Figuran también en el proyecto del señor Arnau una figura de mujer con resabios de la «época modernista». Baste decir de esta figura que es digno «pendant» de la que con el título de «Lleó amb nens» exhibe dicho escultor en la actual exposición del Salón Parés. Pero lo más lamentable de ese proyecto es la estatua de

Mossén Cinto. Avanza graciosamente la pierna derecha en una positura de bailarín o de matador de toros, y su rostro es mefistofélico y meditativo, con los ojos ocultos tras unas enormes excavaciones.

Si el señor Arnau ha enviado estas esculturas para ganar las dos mil quinientas pesetas prometidas, ha hecho bien. No seremos nosotros los que se lo censuraremos: los artistas tienen derecho a la vida y no puede admitirse el boycott y el sabotage contra ellos, como intentan poner de moda algunos señores. Pero de esto a pensar, aunque sólo sea por un momento, en que las esculturas del señor Arnau, a pesar de hallarse en perfecta armonía con el gusto de muchas casas del Ensanche, puedan afeanar un día una de nuestras calles, media un abismo. Eso, ni soñarlo.

Los hermanos Oslé han realizado con su proyecto una labor de verdaderos artistas: la figura de Mossén Cinto, es de una admirable grandeza y dignidad, y merecedora de todos los elogios. Tal vez han olvidado sus autores que debe ser a diez y siete metros de altura, según el proyecto del señor Pericas, y han atendido más al detalle, sólo apreciable a corta distancia, que a buscar una actitud adecuada para la figura. Así y todo, es la obra es una escultura de verdadero mérito, como lo es el friso en el que el «Genio vence los obstáculos», y como lo es asimismo la estatua representando la Poesía mística. Pero nosotros entendemos que no son los hermanos Oslé los llamados a llevar a cabo las esculturas del monumento a Mossén Cinto; los hermanos Oslé representan gloriosamente una tendencia de nuestra escultura, una tendencia en virtud de la cual llegan a la deformación con tal de representar ideas. Olvidan que en la obra escultórica lo esencial es la forma pura, y que teniendo cada una de las Bellas Artes un limitado campo de expresión, no puede en modo alguno la escultura ser representativa de cosas que no son escultóricas. El arte de los hermanos Oslé, arte de verdadero mérito, es una desviación morbosa de lo que la escultura debe ser. Pero eso, si en lugar de tratarse de erigir un monumento público, se tratase de la adquisición de obras para un Museo, nosotros defenderíamos con entusiasmo la compra de estas obras de los hermanos Oslé, pero no podemos en modo alguno dejar que su arte, el escogido para honrarla,

memoria de Verdaguer, represente el modo de sentir la escultura de un pueblo latino, como el nuestro.

Borrell y Nicolau han comprendido que la forma pura es lo esencial en toda obra escultórica y por ello han huido de simbolismos y trascendentalismos. Su estatua, representando la «Poesía lírica», es la mejor de las obras expuestas en el Palacio de Bellas Artes: el plegado de los paños, la expresión del rostro y, sobre todo, la forma perfecta y purísima, hacen de esta escultura una de las mejores obras debidas a esta generación de jóvenes escultores, al frente de los cuales figura este maravilloso artista que se llama Enrique Casanovas. También es interesantísimo el friso representando escenas épicas: en él ha demostrado Borrell y Nicolau que sabe dar espíritu clásico a sus obras, sin necesidad de imitar obra alguna

determinada, por clásica que ella sea. Que no es el «clasicismo» otra cosa que medida y seriedad.

Por el valor de sus esculturas, por la tendencia pura y serena que ellas representan, tendencia en armonía con nuestra alma de latinos, y por haber intervenido en la parte escultórica del proyecto, creemos que es Borrell y Nicolau el llamado a encargarse de las esculturas del monumento a Mossén Cinto.

Aparte de esto, nuestras corporaciones oficiales y artísticas, deberían mirar de que se quedasen entre nosotros las esculturas de los hermanos Oslé, que, lo repetimos, son obras escultóricas de verdadero mérito.

De lo del señor Arnau no hay ni de qué hablar.

V. SOLÉ DE SOJO

De «El Día Gráfico»

Ideas y Acción

El arte y el cine

En los grandes países cultos de Europa y especialmente en Alemania, cada día agita y apasiona más los ánimos la cuestión del cine como instrumento de arte, como órgano estético de la vida moderna. Los escritores y poetas a quienes se ha pedido una opinión sobre cuestión tan interesante se han dividido desde el principio en dos grupos claramente determinados: los que ven en el cine, tal como funciona al presente, un nuevo órgano de expresión estética que, como el lenguaje, se presta a lo bueno y a lo malo, y los que, sin negar que en lo porvenir pueda sufrir esta invención transformaciones favorables, le niegan toda cualidad artística en la forma que actualmente ofrece.

No hay duda que la invención del cinematógrafo, con las disputas que ha provocado sobre el arte nuevo del *film*, ha traído una enorme confusión en el círculo de la actividad artística. En las grandes urbes ya empiezan a ser legión los poetas y autores que en lugar de escribir versos y dramas para la escena, se dedican a *pelicular* asuntos dramáticos o históricos. Y con los actores acontece lo mismo. La moda del cine ha hecho tributarios últimamente a casi todos los grandes actores y algunos hay que han renunciado a la escena para figurar exclusivamente en la película. Como una divinidad misteriosamente seductora ha aparecido subitamente en el mundo moderno la décima Musa del Cine y a su paso triunfal

se prosterna la multitud y ríndele acto de homenaje poetas y mimos, y, en la ceguera de su nueva pasión, éstos parecen casi olvidar y repudiar a su antigua y casta esposa, la Poesía. En las disputas que se están sucediendo actualmente sobre tan palpitante cuestión se ha elevado hasta el quinto cielo el arte del cine como el verdadero arte nuevo, el arte eminentemente futurista. Hemos hallado—dicen—un nuevo órgano de expresión estética y con él se harán posibles creaciones mucho más perfectas e intensas que todo lo que hasta ahora podía lograrse con la poesía, la música, la pintura y la escultura.

Estas discusiones sobre el arte nuevo del cine recuerdan las que hace años provocó el arte del cartel. Pero hay que confesar que no serán las de ahora tan efímeras como aquéllas. Porque en esto del cine se agitan problemas y cuestiones muy complicadas y difíciles de resolver. Y lo primero que se ha de distinguir es el cine tal como es hoy y el arte cinematográfico de mañana, de cuyos progresos probamos de formarnos una idea hipotética.

Hay que confesar, en primer lugar, que se trata de un arte aun en pañales y que acaba de dar los primeros pasos. Por ahora es sólo un arte popular, no en el más noble sentido de la palabra, no un arte popular ideal, tal como ha de ser todo arte verdad, sino un arte del vulgo, un arte rudo, al al-

cance de la masa, una especie de gran caldera de asilo que vierte en nuestros platos una sopa hirviente de sabor grosero con pocos garbanzos y menos sustancia y una cantidad exorbitante de la más picante pimienta de crímenes, fechorías y lascivias. De desear sería que el cine, para el bien de todos y para la dignidad de la humana especie, se dignificase a no tardar, hasta convertirse en alto instrumento de arte. En este caso, sólo en este caso de tratarse de un instrumento de arte, se comprendería que los poetas y los actores se sintiesen perplejos, como el caminante al llegar a una bifurcación de su camino, y que se preguntasen si no sería más conveniente que desde aquel momento consagrasen sus ideas y su labor al *film* exclusivamente y renunciasen a escribir más libros y dramas y a la declaración y recitación escénicas.

Pero el cine de hoy... Es verdad que entretiene y distrae; pero la impresión, lejos de ser artística, es de especie inferior, está llena de la impureza de lo que es mecánico e interesado, y la labor que tanto el poeta como el actor pueden ejercer como artistas de cine es una labor completamente inferior a la que ejercerían como poeta y actor de la palabra humana. El uno y el otro se degradan y su arte se empequeñece y se envilece al ponerse al servicio de una máquina.

En Alemania el entusiasmo por el nuevo arte ha ganado el concurso de muchos poetas. Uno de los que han *pelicularizado* dramas originales ha sido Hoffmannsthal, celebrado autor de *Electra*. Se ha llegado al extremo verdaderamente ridículo de encargarse el poeta mismo del programa o texto de la película.

Otra de las calamidades que nos hace sufrir el arte nuevo del cine es la *pelicularización* de novelas célebres. Hasta ahora habíamos visto con dolor e indignación la transformación grosera de muchas novelas inmortales en dramas o piezas de teatro. Con sobrado motivo la crítica ilustrada ha condenado resueltamente tal proceder, que no tiene para nada en cuenta la estructura orgánica esencial en cada obra de arte y que la destroza sin miramiento al intentar su transformación. Pero el crimen es aun más grave en nuestro caso. La aplicación al cine de un relato novelesco tiene por efecto un destrozo tan completo de éste que puede decirse que surge una cosa absolutamente distinta. Lo que puede exhibir el cine se escapa al arte de narrar verbalmente; lo más esencial, lo más personal que encontramos en un poeta o en un autor de novela no puede ser reproducido en el *film*. El cine solamente puede tomar del relato lo puramente material, lo puramente exterior y sin transcendencia, no mucho más de lo que nos puede ofrecer una crítica de la obra al resumir en pocas líneas

MOSAICHS • E • F • ESCOFET & C

Paviments
Unifas
Barcelona
Ronda Sant
Pere 8

su argumento Pero aquel que cree que puede prescindir de leer la obra por que ha leído su argumento, que es en el fondo lo único que nos da el cine, hace lo mismo que haría el que creyese haber comido por haberse leído el menú.

A nuestro país aun no ha llegado, que lo sepamos, esta epidemia de los poetas *peliculizadores*. Pero bueno es, con todo, dar la voz

de alerta ahora que estamos a tiempo y de hacer un llamamiento a la dignidad del arte que haga imposible el día de mañana esta degradación del poeta y del actor, que se presenta amenazadora por todo el mundo.

DAIMON

(De *El Diluvio*)

Els difamadors de Barcelona

En «El Figaro» de París, trobem una divertida informació dels darrers successos ocorreguts amb motiu de l'atropell del carrer d'En Balmes i els consegüents avalots universitaris. El gran diari parisenc parla de grups anarquistes que feren foc contra la policia, de follets i retrats—horror!—d'anarquistes trobats a casa dels detinguts, i per últim, com a coronació digna de tan estupenda informació, estampa que hi hagué «més de cinquanta ferits».

Aquesta mena d'informacions, que en un diari o altre de França o d'altre lloc se troben sempre que a Barcelona s'ha alterat el ordre, fan un gran mal a la nostra ciutat, que va adquirint fama amb això, d'ésser trist exemplar, gairebé únic en el món, on se cultiva tot el que signi revolta, motí, pertorbació i intranquil·litat. Aquestes superbòliques ressenyes, aquests inflamants mentiders dels nostres esdeveniments desagradables, ens perjudiquen no sols en el ordre moral i espiritual, sinó també en l'econòmic i comercial.

Nosaltres no tindrem la candidesa de creure que tot això, en aquest cas, obeeixi a un plan d'hostilitat contra Barcelona. Es senzillament l'insà amor a lo sensacional que té la premsa lo que infla aquestes coses i exagera malvestats, sense altre fi que cultivar la nota interessant, pintoresca, a la qual el públic de tot el món sent una morbosa afició.

Lo que'ns indigna a nosaltres és que aquí hi hagi qui doni peu a aquestes informacions; que autoritats i premsa parlin d'anarquistes i d'aquells famosos «elements estranys», sempre que s'altera l'ordre públic. Si ningú hagués parlat d'anarquistes, al res-

senyar els fets de la Universitat, no hi hauria hagut corresponsal que ho hagués telegrafiat, perquè augmentar està dins de les practiques periodistiques més que no pas inventar.

Creiem que val la pena que'ns preocupem d'aquesta constant difamació que's ve fent de Barcelona, de la qual la que acabem d'explicar n'és un aspecte. De altre aspecte, de la mala fe i l'anticatalanisme d'aquells corresponsals que vivint aquí malparlen de les nostres coses, ens hem ocupat diverses vegades; però aquest és més fàcilment remediabile o neutralitzable al menys.

Aquesta constant exageració que en l'exterior se fa de les nostres desgracies, aquest dir a la nostra ciutat la «ville des bombes», aquest no esmentar els actes, encoratjadors o culturals i donar gran extensió als avalots o manifestacions tumultuoses, aquesta desvirtuació constant de les nostres coses que fa que no's sapiga gairebé res, per exemple, del nostre moviment nacionalista, i en canvi, es cregui que som un poble de «toreros» i «mano'as», és d'una molt major gravetat i transcendència.

Alguns pobles d'Amèrica, per remediare aquest mal, han creat a París oficines que donen informacions dels seus progresos, dels quals les agencies periodistiques no s'ocupen gaire. No's podria fer a Catalunya quelcom semblant? ¿No fóra convenient que algú dignés al món lo bo que aquí es fa, les obres que s'editen, les institucions que's creen, la significació del nostre moviment polític, els anhels de les nostres masses i les ansies de progrés de la nostra ànima col·lectiva?

(De *El Poble Català*)

Miquel Ferrà, Carles Riba Bracons, Joan B. Corominas, Joan B. Torroella, R. Ruca-bado, Josep Lleonart, Josep M^a. Dalmau, Xavier Monsatvatge, Manel Raventós, Josep Morató, Francesc Ribas, Bonifaci Romero, Josep M^a. de Sagarra, Josep Monsalvatge, Claudi Ametlla, Josep Armengol, Baltasar Rogosí, R. Noguer i Comet, F. Culf i Verdager, Joan Vidal, Llorenç Margarit, J. Rodergas Calmell, J. Bertràn i Ballet, Eugeni Albareda, Josep Ventura, J. Vives i Borrell, J. Pous i Pagés, Magí Tobe-lla, Robert Grapí, Jaume Bofill i Matas, Joan Blanc, Carles Soldevila, J. Bernis i Plà, Carles Jordà, Jaume Qumbanà, P. Prat Gaballí, Agustí Badia, Amichatis, Joan Reimbau, Santiago Vinardell, Antón Boada, Manuel Fontdevila, J. Llorens i Artigas, V. Soler de Sojo, Isidro Saló Pous, Joaquim Montaner, Estanislau Duràn, Lluís Valeri, Joan Quintana, J. Costa i Deu, Tomàs Palà, J. Camps Margarit, Enric Martí, Trinitat Catasús, Rafel Banús, Ramón Reventós, Angel Grau, Marius Aguilar, Antoni Puig Giralt, Andreu Nin, J. Vidal i Ventosa, Josep M^a. de Sucre, Ricart Martín, Max Bembo, F. Rusalleda, Carles Rahola, Lluís Pujol, Francisco Monsalvatge, Lluís Faraudo de St. Germain, Rafel Marquina, Pompeu Fabra, Ll. Nicolau d'Oliver, J. Presas Suà-rez, Enric Jordi, Joaquím Borralleras, Alexandre Galf, Manel Ainaud, Pere Moles, Eugeni d'Ors, Joan Llongueras, Narcís Masó i Valentí, Adrià Gual, D. Martí i Julià, Pere Corominas, Emili Junoy, Gabriel Aomar, Joan Moles, Olegari Junyent, Tomàs Aymat, August Malvey, Ramón Sunyer, F. Pidelaserra, Vicens Vilarrubies, Joaquím Monbrú, Antoni Mataró, A. Muntanyola, J. Prats Vallés, Daniel Guardiola, Vicens Nubiola i Cunill, Lluís Mercader, C. Juné, Jaume Duràn, S. Juné, Miquel Aguadé i García de Longoria, Jaume Llongueras, Robert Cartes, Joan Duc Agulló, J. Ossó, Enric Casanovas, Enric Bassas, Carme Casanovas, Antoni Mir, Darius Vilàs, F. Canyellas, Manuel Millet, Ramón Rigol, R. Pagés, J. Miró, Josep M^a. Calvó, Rafel Solanic Badius, Josep Arany, Josep Obiols, Teresa Llosta, R. Termens, J. A. Marqués Puig, Jaume Querol, Josep de Togores, M. Cano, Manel Clausells, Lluís Puig Barella, Manel Fontanals, Jaume Mirambell, R. Benet Vancells, Marià Andreu, Rafel Masó i Valentí, Jesús Pinilla, J. Borrell i Sol, Pere Guitart, A. Serrano i Victori, Francesc Pujols, Lluís Agustí, Ll. Figueras Dotti.

Informació

Per l'obra d'En Joaquím Torres-García

Els que suscriuen protesten contra les manifestacions iniciades des de la revista «La Actualidad», desfavorables a les pintures al fresc amb les quals el Sr. Torres-García decora el Saló de Sant Jordi, perquè deixar-les sense resposta podria suposar una adhesió que no existeix per part de tots els artistes catalans, i creure justificada la campanya contra una obra digna

del mateix respecte amb que han estat tractades altres obres artístiques de caràcter oficial, que no poden resistir la comparació amb les del Sr. Torres-García.

Romà Jori, Alexandre Plana, Joaquím Folch i Torres, Martí Casanovas, Lluís Folch i Torres, Josep M^a. Jordà, Miquel Utrillo, Ramón Raventós, Robert J. Payró, Josep Carner, Enric Moles, Manuel Alcántara, Joan Palau Vera, Josep M^a. López-Picó, Santiago Piña de Rubies, Artur Giner,

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

El distingit historiador i bon patriota, el Dr. En Daniel Girona i Llagostera, ha expressat a l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana el seu oferiment de donar unes sessions setmanals per la mainada, d'Història de Catalunya, amb projeccions, havent li demanat el seu concurs per dur a cap aquella benfactors obra educativa.

L'Associació Protectora acollint amb la natural satisfacció el patriòtic desig del senyor Girona i d'acord amb ell, ha decidit començar les conferències a mitjan Gener en els dies, hora i local que's faràn assaber oportunament mitjançant unes circulars que's dirigiran a tots els mestres de Barcelona pregant-los que hi acompanyen els nois i noies de les respectives escoles.

L'Associació prossegueix els seus treballs per la publicació d'un manual d'Història de Catalunya, que reuneixi totes les condicions de la moderna pedagogia i sigui completament adequat a l'estat d'avenç en que's troben els estudis de la nostra Història Patria.

Finalment l'Associació Protectora ha dirigit la següent felicitació a la Diputació de Lleida:

«L'A. P. de l'E. C. s'ha enterat de que aqueixa Excm. Diputació havia establert unes classes de llengua catalana destinades especialment als empleats de la mateixa. Aital acord ens ha omplert de satisfacció perquè constitueix una bella mostra de patriotisme, ja que l'educació i instrucció catalanes, són el factor més intens per l'avenç de Catalunya.

No's pot oblidar mai que la prosperitat de Catalunya té de venir per efecte de l'amor que tots posem en ella i en els seus alts destins, i que l'amor pervé de la coneixença. I la llengua catalana és una de les característiques més fondes de la seva personalitat.

Si l'Estat la foragita de les Escoles i centres docents, si l'afany uniformista antinatural i estantí, li fa cometre aquella violació pedagògica i estultament nega als catalans el dret a conèixer la seva pròpia i gloriosa parla, nosaltres tot rebujant la seva acció regresiva i injusta, hem d'obrar en plena consciència suplint i reformant la barrera, deficient i perniciosa acció de l'Estat.

Per tot això, i perquè l'obra d'alta cultura iniciada i que pren una cabdal i gloriosa concreció en l'Institut d'Estudis Catalans, fa necessària més que mai l'adhesió del po-

ble i aquesta ha d'esser fruit generós del seu nivell educatiu, la A. P. de l'E. C. vos saluda felicitant-vos sentidament.

Visqueu molts anys per bé de Catalunya. Barcelona, 9 Desembre de 1913 — El President, Josep Boey; el Secretari, Frederic Cufí i Verdaguer.

Excm. Sr. President de la Diputació provincial de Lleida.»

Pro poesia valenciana

València renaix a la vida regional. La patriòtica idea del diputat provincial don Joan Perez Lucía en pro de la cultura valenciana, proposant la creació d'un Institut d'Estudis Valencians, ha despertat patriòtiques iniciatives en la joventut valenciana i en els amadors de les belles lletres valencianes, com se pot veure en el següent

MANIFEST

«Se crea l'Agrupació Pro Poesia Valenciana, composta de valencians cultivadors de la poesia valenciana.

La necessitat de sa creació se deixa sentir en la immensa gèlora d'indiferència en que's miren les grans coses que de tantprop atnyen a l'ànima valenciana, al ser col·lectiu nostre; tradició, història, personalitat, caràcter, llengua, espiritualitat i pervindre de nostra raça.

L'Agrupació Pro Poesia Valenciana se crea, pues, pera elevació de l'ànima valenciana en la consciència col·lectiva, en lo poble; progrés i exaltació de la poesia valenciana; unificació ortogràfica de nostra llengua en tot lo reïne; per a estimul i aproximació dels nostres poetes a major fruit dels que comencen i manifestació de la espiritualitat valenciana.

En quant als poetes perquè senten les necessitats de relacions mutues de vera germanor, conèixer-se, comunicar-se iniciatives, idees, propòsits, pensaments... elements tots primaris estimuladors fortament de la producció poètica.

En quant al poble, perquè hi ha que elevar sa pròpia apreciació i'l seu gust artístic, ferli vore la grandesa de nostres coses; la hermosa gracia de la llengua valenciana; la bellesa de nostra poesia enramada en nostres jardins famosos, en nostre sol esplèndit, en lo sentir afectuós arrebatant i enamorable del cor de nostra franca i brava gent; posant-li en el convenciment la idea de que la poesia dignifica, consola, alegra i salva

i que, per lo tant, sa manifestació, son cultiu i son paladeig, és convenient, noble e imprescindible en la vida, i en santa actuació posar-li davant el sentiment de lo que este poble és capas ben dirichit, ben orientat.

Pot estar en mans de l'Agrupació Pro Poesia Valenciana pera lograr tots els fruits que s'apeteixen la realització de Festes florals, sessions literàries i velades públiques en los Centres artístics, literaris i regionalistes, recreatius i també, i tal vegada principalment, en los Círculs d'Obrers.

Editant un semanari, poesies, follets, llibres de versos; fent concursos poètics amb freqüència.

¡Certaments anyals!

Creant una classe de Poètica Valenciana. Provocant a son degut temps el I Congrés de la Poesia Valenciana. Influint en la premsa en cròniques sobre poesia.

Esta es la gran labor a realitzar que ha de ser fonament de cultura valenciana.

Tot ho podem conseguir amb l'ajuda de Deu, Suma Bellesa, per a gloria de Valencia i major dignitat nostra.

¡Oh, la forta esperança en el gloriós adveniment del ideal!

Crit de lluita: ¡¡Avant!!

Valencia, novembre 1913.

Lluís Cebrià Mezquita, Francesc Badenes Dalmau, Ramón A. Cabrelles, Jacinto M. Mustieles, Santiago Cebrià, Josep Maria Zapater Rodriguez, Joan Lagua, Eduardo Genovés, Antoni de Cidón, Rogeli Chillida, Josep Maria Bayarri, Lluís Cebrià, Josep Maria Zapater Esteve.

Consistori dels Jocs Florals de Barcelona

CONVOCATORIA PER ALS DE 1914

LV de llur restauració

Als poetes, als prosadors de Catalunya, com de tots els territoris son la nostra llengua és parlada o coneguda, els VII Mantenedors dels Jocs Florals de Barcelona, salut.

Per complir l'honrosa comanda que l'honorable còs d'Adjunts ens feu el dia 30 d'Octubre d'aquest any, vos convidem a prendre part en els Jocs Florals de 1914 els quals, seguint les bones costums establertes, se regiran pel següent

CARTELL

El primer diumenge de Maig, que s'escau el dia 3, se celebrarà la poètica festa, en la

= EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES =

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÒNIMA

La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1.113 • Economia. Veritat en els preus

Important:

La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previamente desinfectat.— NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fóra.

qual seràn adjudicats a les milors poesies que hi tiren els tres premis ordinaris que ofereix cada any l'excelentíssim Ajuntament de Barcelona, corresponents als tres mots que formen el lema de la nostra Institució, que són, segons els nostres Estatuts:

Una Englantina d'or, que's donarà a la millor poesia d'esperit patriòtic o sobre fets històrics o tradicionals, usatges o costums de la nostra terra.

Una viola d'or i d'argent a la millor poesia religiosa o moral.

Una Flor natural, premi anomenat de honor i cortesia, a la millor poesia sobre tema que's deixa al bon gust i franc arbitre dels autors. Segons la bella costum d'antic establerta, el qui obtingui aquest premi deurà fer-ne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, entregará els altres premis als que'n siguin guanyadors.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Una Copa artística a la millor composició en prosa de caràcter literari.

Seguint lo establert pels Estatuts dels Jocs Florals, els Mantenedors otorgaràn ademés tots els premis que siguin menester per a recompensar degudament les composicions del concurs que'n siguin mereixedores, com també els accésits o mencions honorífiques que judiquin ben merescuts.

Totes les composicions han d'ésser escrites en català d'aquest Principat, de les illes Balears, de València, del Rosselló o de la Cerdanya, no entrant en concurs les que no siguin rigurosament inèdites.

Tots els treballs s'han de remetre a la Baixada de Cervantes, núm 7, según, abans del migdia del 15 de març vinent, acompanyats d'una plica closa que contingui'l nom de l'autor, duent damunt escrit el títol de la composició.

Per la entrega dels premis no serà vàlid altre nom que'l que's trobi en la plica a que fa referencia el paragraf anterior, a l'obrir-lo en l'acte de la festa.

Els premis que no siguin retirats abans del dia 15 d'octubre de l'any vinent, se entendrà que són renunciats per llurs guanyadors.

El Consistori's reserva per un any la exclusiva propietat de les obres premiades, ben entès que la publicació total o parcial de qualsevulla d'elles abans de la celebració de la festa, implica la renúncia al premi, axís com als honors consegüents.

PREMI FASTENRATH

Seguint el torn establert l'any 1909, serà otorgat aquesta vegada a l'autor de la millor obra dramàtica original escrita en llengua catalana, publicada o representada dintre els sis anys darrers, o sigui del primer de Gener de 1908 al 31 de Desembre d'enguany. La concessió d'aquest premi podrà sol·licitar-la l'autor o qualsevol particular o corporació, enviant, per a l'examen, a l'Administració del Consistori, adreça susdita, dos exemplars al menys del llibre, abans del migdia del 15 de Gener de 1914. Dita Administració lliurarà rebut de les obres presentades.

Que'l Senyor vos doni inspiració per a

cantar la Patria, la Fè i l'Amor, com a nosaltres discreció en judicar, premiant als més dignes.

Fou dictat el present Cartell en la Ciutat de Barcelona, als 30 de Novembre de 1913, pels VII Mantenedors.

Juli Carsalade, Bisbe de Perpinyà, president; Ramón Picó i Campamar, Antoni Suñol, Cèsar August Torres, Emili Tintoré, Josep Saderra; Joan Oller i Rabassa, secretari.

A la salida del teatro,

de reuniones, de bailes se cogen estos resfriados tan terribles, que muy amenudo acaban en pulmonía. Cuando nota usted este ligero escalofrío,

acompañado de estornudos, no deje de atender a este aviso de la naturaleza y, sin perder tiempo, siga el tratamiento de los Pellets del Dr. Mackenzy. Los Pellets evitarán que siga adelante su resfriado y lo curarán en 24 horas, sin necesidad de hacer nada. A las primeras tomas notará usted alivio, cesará el estornudeo, la destilación mucosa y el lagrimeo; corregirá el estado febril, despejarán la cabeza y harán desaparecer todas las molestias de esta desagradable indisposición. Los Pellets reblandecen el pecho, facilitan la expectoración y corrigen la tos. Caja ptas. 1'50 en todas las farmacias.

= Camisería
i Corbatería

Boquería-32

:: BARCELONA ::

ESPECIALITAT ==
en CAMISES a MIDA

GRAN BARATURA
== de PREUS

AIGUES MINERALS NATURALS
de la
SOCIETAT ANÓNIMA
VICHY CATALÁN

Aigues hipertextuals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme**, la **diabetes** i les afeccions del **estómac**, **fetge**, **melsa**. Aquestes aigues, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán**. Cridem la atenció dels consumidors, i molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorprendre admitint com idèntiques a les nostres aigues d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fàbrica i no fonts de origen.

DE VENTA A TOTES PARTS

Administració: RAMBLA de les FLORS - 18-ent.º

VIUDA DE
JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÁSSICS I MODERNS

INTERIORS COMPLETS

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS
EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

METAL-LISTERIA * LÁMPARAS

OBJECTES D'ART

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: Plaça de Catalunya, 7
Magatzems i Obradors: Consell de Cent, núm. 327

LA HISPANO SUIÇA
Fàbrica de Automòbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
Carretera de Ribas, 279
(SAGRERA)
Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbils - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
(PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpids i els mes econòmics de essència neumàtics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaris.

Per transports de 1 %, i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de pràctics de ports salvament de nàufreges i auxiliars de barco de pesca.

Obra nova

(Publicació de la Lliga Regionalista)

LES MANCOMUNITATS

Antecedents
La Mancomunitat Catalana
Lley de Mancomunitats

Preu: 50 cèntims

De venda en les llibreries y quioscos

AGUA MINERO: MEDICINAL
NATURAL: PURGANTE

RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de Paris y Barcelona, etc., etc.

DIPLOMAS Y MEDALLAS DE ORO

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago e intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); NO EXIGE REGIMEN NINGUNO. — Como garantía de legitimidad, xigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del Dr. Llorach, con el esudo encarnado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substituciones.

VÉNDESE EN FARMACIAS, DROGUERÍAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES
Administración: Calle Cortes, 643 - BARCELONA

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua Rubinat - Llorach